

LAPORAN PEMETAAN ISU KAWASAN PARLIMEN

2026

ZON PANTAI TIMUR | P.036 KUALA TERENGGANU

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

KATA ALUAN

I

PRAKATA

III

PENGENALAN

IV

BAHAGIAN A

LAPORAN LAWATAN PEMETAAN ISU

1 – 11

BAHAGIAN B

1.0 PENGENALAN

15 – 19

1.1 Geografi/Topografi

15

1.2 Komposisi Penduduk

16

1.3 Kegiatan Ekonomi Utama

16

1.4 Hubungan Kerangka Konseptual SDG dan Konteks Tempatan

18

2.0 METODOLOGI PENYELIDIKAN

20 – 23

2.1 Pendekatan Kajian

20

2.2 Langkah Etika Semasa Kajian Lapangan

21

2.3 Kekangan Lawatan Kalian Lapangan

22

2.4 Keterbatasan Kajian

22

3.0 RANGKUMAN ISU RENTAS SDG

23 – 31

4.0 GAMBARAN KESELURUHAN PEMETAAN ISU

32 – 100

4.1 Perincian Hasil Dapatan Isu-Isu

32

4.2 Pengutamaan Isu

89

5.0 PENGENALPASTIAN AWAL PROJEK PENYELESAIAN

101

6.0 RUJUKAN

103

Kata Aluan

YB DATO' HAJAH SITI ZAILAH MOHD YUSOFF

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Rantau Panjang (P.023)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh
Salam Sejahtera.

Saya mewakili barisan Ahli Parlimen di Zon Pantai Timur serta sebagai Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi kesyukuran dan tahniah atas *Kompilasi Laporan Pemetaan Isu Kawasan Parlimen 2026 (Jilid 2: Zon Pantai Timur)* ini. Zon Pantai Timur merupakan zon yang unik dengan kepelbagaian geografi, warisan budaya, dan potensi ekonomi tempatan. Pada tahun 2026, kawasan yang terlibat dengan pemetaan isu merangkumi landskap bandar dan pinggir bandar, dataran pertanian, kawasan pesisir pantai, penempatan FELDA, sehingga ke pedalaman dan perkampungan Orang Asli. Penerbitan *Kompilasi ini yang merangkumi* lima kawasan parlimen menjadi manifestasi iltizam bersama dalam memacu pembangunan yang seimbang serta inklusif.

Penerbitan *Kompilasi* ini memberikan impak yang positif dalam usaha menyusun arah tuju pembangunan kawasan secara terancang dan bersasar. Sebagai penerbitan kajian lapangan, ia berfungsi sebagai panduan berasaskan bukti yang membolehkan perancangan dasar dilaksanakan secara lebih cekap. Segala maklumat yang dihimpunkan membantu memperkukuh kerjasama berasaskan Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals, SDG*) di peringkat tempatan. Hasil dapatan ini seterusnya membuka ruang kepada pelaksanaan pelbagai program yang memberi nilai tambah tinggi kepada sosioekonomi masyarakat.

Manfaat daripada kajian yang dijalankan akan dirasai secara langsung oleh pelbagai pihak berkepentingan. Komuniti akar umbi bakal menikmati kualiti hidup yang lebih baik menerusi perancangan kemajuan yang fokus. Pihak berkuasa tempatan, agensi kerajaan, dan penggubal dasar memperoleh rujukan strategik dalam menyalurkan peruntukan serta merangka projek berimpak tinggi. Semoga penerbitan berharga ini menjadi pemangkin kepada kemakmuran dan kesejahteraan berterusan di seluruh Zon Pantai Timur.

Akhir kata, saya sekali lagi merakamkan tahniah dan syabas kepada kumpulan penyelidik yang telah bekerja keras dalam mendapatkan isu realiti di peringkat akar umbi serta meneliti dan menyampaikan isu-isu terkumpul kepada agensi berkaitan. Saya juga ingin menekankan peranan penting APPGM-SDG dalam menyuarakan realiti kehidupan masyarakat. Usaha ini berjaya mengangkat isu tempatan daripada komuniti akar umbi terus ke peringkat pembuatan dasar. Pendekatan *bottom-up* ini memastikan setiap suara rakyat didengari dengan teliti oleh penggubal dasar bagi tujuan tindakan. Semoga kerjasama strategik ini terus kukuh demi merealisasikan agenda pembangunan mampan yang saksama untuk semua.

Prakata

PUAN NUR RAHMAH OTHMAN

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals, SDG*) bermula dengan memahami bagaimana keutamaan pembangunan nasional dirasakan oleh masyarakat dalam kehidupan harian mereka. Walaupun dasar-dasar nasional yang menetapkan hala tuju untuk pembangunan, ia adalah di peringkat-peringkat komuniti, daerah dan kawasan parlimen di mana realiti cabaran-cabaran ketaksamaan, akses kepada perkhidmatan, mata pencarian kehidupan dan alam sekitar dihadapi secara langsung. Di sini dasar-dasar pembangunan bertemu dengan realiti-realiti masyarakat dan komuniti, dan di mana jurang antara niat dasar dan pengalaman hidup kerap kali paling terlihat.

Sejak penubuhannya, Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia untuk Matlamat Pembangunan Mampan (*All-Party Parliamentary Group Malaysia on SDGs, APPGM-SDG*) telah berusaha untuk memahami realiti-realiti ini dengan lebih baik menerusi pemetaan isu di peringkat kawasan parlimen. Dari tahun ke tahun, kita telah mempunyai peluang untuk berjumpa komuniti, mendengar suara akar umbi, menjalankan proses libaturlus dengan pelbagai pihak berkepentingan dan mencatatkan isu-isu yang memberi kesan kepada masyarakat dalam kehidupan harian mereka. Pengalaman-pengalaman ini telah mengingatkan kita bahawa pembangunan mampan tidak dapat digerakkan dari atas ke bawah semata. Ia harus bermula dengan pemahaman yang benar tentang masyarakat, tempat dan keadaan yang ingin kita menyokong.

Kompilasi Laporan Pemetaan Isu Kawasan Parlimen 2026 (Jilid 1-6) yang meliputi 16 kawasan parlimen adalah sebahagian daripada proses yang berterusan ini. Dengan membawa bersama dapatan daripada kawasan parlimen yang berlainan, ia membolehkan kita untuk melihat menjangkau kes-kes individu dan mengenalpasti corak-corak pola yang lebih umum dan luas, cabaran-cabaran bersama dan realiti yang unik di kawasan-kawasan yang berlainan. Terdapat isu yang sama merentasi kawasan-kawasan parlimen, manakala ada yang akan dibentuk oleh faktor-faktor geografi, ekonomi tempatan, akses kepada infrastruktur, keperluan-keperluan komuniti dan kapasiti institusi-institusi tempatan.

Untuk APPGM-SDG, proses pemetaan isu bukan sekadar mendokumentasikan masalah. Ia adalah untuk memahami mengapa terdapat isu-isu yang masih berterusan, mengenali apa yang sudah dilakukan oleh komuniti-komuniti untuk menangani isu-isu ini, dan mengenalpasti di mana penyelarasan atau sokongan yang lebih baik diperlukan. Dapatan-dapatan ini dapat membantu mengukuhkan perbincangan dan kerjasama antara Ahli-ahli Parlimen, agensi-agensi kerajaan, pihak-pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, dan lebih penting lagi, komuniti itu sendiri.

Seiring dengan berlangsungnya perjalanan penyetempatan APPGM-SDG, peranan bukti dan dapatan di peringkat lapangan menjadi kian mustahak. Dapatan-dapatan yang terdapat dalam *Kompilasi* ini dapat memberikan perspektif-perspektif yang berguna untuk perbincangan dasar, pembangunan program dan agihan peruntukan sumber, sambil membantu pembuat keputusan menghargai dengan lebih baik keperluan dan keutamaan merentasi kawasan-kawasan yang berlainan.

Dapatan-dapatan ini seharusnya mendorong kita untuk bertanya apa lagi yang boleh dilakukan di peringkat dasar dan institusi. Kebanyakan isu yang ditemui bukan sesuatu yang baru, dan ada antaranya yang memerlukan tindakan yang menjangkau kapasiti komuniti-komuniti atau pihak-pihak tempatan secara sendirinya. Kita berharap yang dapatan yang diperolehi menerusi proses ini akan dipertimbangkan oleh kementerian dan agensi yang berkaitan, khususnya dalam menyemak semula program-program sedia ada, menguatkan lagi pelaksanaan dan menggerakkan sumber-sumber ke tempat mana yang paling diperlukan. Pemetaan isu tidak seharusnya berakhir dengan mengenal pasti masalah sahaja; ia harus membantu membentuk suatu hala tuju yang lebih jelas bagi mencapai tindakan dan akauntabiliti.

Saya berharap *Kompilasi* ini akan dilihat sebagai lebih daripada pengumpulan dapatan semata. Di sebalik setiap isu yang dicatat adalah masyarakat, komuniti dan pengalaman hidup yang sebenar. Suara mereka harus terus membimbing kita dalam cara kita berfikir tentang pembangunan dan di mana kita menghalakan usaha-usaha kolektif kita.

Semoga *Kompilasi* ini menyumbang kepada pemahaman yang lebih baik tentang komuniti-komuniti kita, dan akhirnya, untuk mencapai suatu perjalanan pembangunan yang lebih terangkum di mana tiada kawasan, komuniti atau individu yang ditinggalkan.

Pengenalan

DR. SITI NUR AIN ZAKINUDDIN

Ketua Zon Pantai Timur

Pemetaan isu tahun 2026 di Zon Pantai Timur melibatkan lima kawasan parlimen, iaitu Pengkalan Chepa (P.020), Kubang Kerian (P.024), Kuala Terengganu (P.036), Jerantut (P.081), dan Rompin (P.091). Ini sebahagian daripada 16 kawasan parlimen baru yang terlibat dalam gerak kerja 2026. Taburan kawasan merentas enam zon dan wilayah ditunjukkan di *Rajah 1* dan *Jadual 1*.

Rajah 1. 16 Kawasan parlimen yang terlibat dengan APPGM-SDG pada tahun 2026

Zon Pantai Timur menampilkan keunikan geografi dan sosioekonomi yang pelbagai. Keunikan ini merangkumi dataran pertanian yang subur, perkampungan nelayan pesisir dan darat, penempatan FELDA serta Skim Tanah Rakyat (STR). Struktur sosioekonomi tempatan dipandu oleh sektor pertanian, perladangan kelapa sawit dan getah, perikanan marin dan akuakultur, perusahaan kecil dan sederhana (IKS), pelancongan, sektor perkhidmatan dan pendidikan tinggi. Di sebalik potensi ekonomi yang besar, wujud jurang pembangunan yang nyata serta cabaran sosioekonomi rentas komuniti yang mendalam mengikut dimensi Matlamat Pembangunan Mampan (SDG). Hasil pemetaan dirumuskan kepada empat dimensi utama, iaitu dimensi ekonomi dan keterjaminan

makanan, dimensi infrastruktur asas dan ketahanan iklim, dimensi pembangunan dan keterangkuman sosial dan dimensi tadbir urus dan kebajikan.

Bagi dimensi ekonomi dan keterjaminan makanan, kelangsungan hidup komuniti tani dan nelayan terancam akibat lonjakan kos input serta gangguan rantai nilai. Di sektor pertanian, pesawah di Kubang Kerian, Pengkalan Chepa, Jerantut, dan Rompin terbeban dengan kenaikan harga benih, baja, dan racun. Sektor perikanan menyaksikan nelayan pantai di Chendering, Pengkalan Chepa, dan Rompin dihipit pencerobohan bot zon laut dalam dan penggunaan pukot tunda.

Menerusi dimensi infrastruktur asas dan ketahanan iklim, krisis bekalan air terawat Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB), Syarikat Air Terengganu Sdn. Bhd. (SATU) dan Pengurusan Air Pahang Berhad (PAIP) memberi impak kehidupan seharian penduduk di Kubang Kerian, Pengkalan Chepa, Kuala Terengganu, Jerantut, serta Rompin akibat tekanan rendah, gangguan kerap, dan kualiti air yang keruh serta berkarat. Keadaan ini memaksa komuniti menanggung kos tambahan sistem penapisan bagi sumber alternatif seperti air bawah tanah (*boring*), perigi, atau graviti bukit. Bagi penempatan STR Perwira Jaya serta generasi kedua FELDA di Rompin dan Jerantut, sebilangan komuniti tiada akses utiliti asas berikutan isu status pemilikan tanah. Tambahan pula, cabaran iklim dan infrastruktur fizikal kian meruncing. Contohnya, ketiadaan sistem perparitan utama yang mencetuskan banjir termenung kronik di Kampung Wakaf Stan. Hakisan pantai kritikal di Pantai Dasar, Pantai Cahaya Bulan, Chendering, dan Rompin telah meruntuhkan benteng serta jeti nelayan.

Untuk dimensi pembangunan dan keterangkuman sosial, jurang peluang pekerjaan berkualiti dan kadar upah rendah menjadi faktor utama penghijrahan belia luar bandar ke luar negeri. Keadaan ini diburukkan promosi TVET seperti ADTEC, GIATMARA dan Kolej Vokasional yang terhad di kawasan pedalaman, FELDA, dan perkampungan Orang Asli. Ketidadaan ruang rekreasi awam di kawasan padat seperti Gong Dermin dan Kuala Terengganu membuka ruang kepada penularan gejala sosial seperti penggunaan vape, ketum, dan dadah (*mushroom*) seawal usia sekolah rendah di Kedai Lalat, Pengkalan Chepa, dan kawasan FELDA. Krisis kesihatan mental berlaku dalam kalangan pelajar di Kuala Terengganu. Kelompok rentan terus terpinggir daripada ekosistem sokongan. Contohnya, komuniti OKU pekak di Kuala Terengganu tiada akses perkhidmatan awam yang inklusif serta kuota pekerjaan terhad kepada 1 peratus. Manakala Orang Asli di Kampung Tanam (Rompin) dan Kampung Sungai Koi (Jerantut) dihipit isu pengecilan tanah adat, keciciran akademik, dan diskriminasi.

Bagi dimensi tadbir urus dan kebajikan, kekangan birokrasi dan ketidaktentuan hak milik tanah menjadi halangan utama kepada kemajuan sosioekonomi akar umbi. Isu tanah

tidak berwarta, permohonan geran yang tergantung puluhan tahun, serta status Lesen Pendudukan Sementara (LPS) atau STR di Jerantut, Rompin, dan Pengkalan Chepa bukan sahaja menyekat petani daripada meraih bantuan modal Jabatan Pertanian, malah merumitkan pemilikan kediaman generasi kedua FELDA. Beban ini turut dirasai pekebun Orang Asli di Rompin dan Jerantut ekoran caj komisen serta sewaan lesen sawit oleh syarikat ORACO yang menjejaskan pendapatan mereka. Di peringkat kebajikan keluarga, isu perkahwinan tidak berdaftar di Pengkalan Chepa serta keberadaan penduduk tanpa dokumen di rizab sungai Kubang Kerian mencetuskan masalah ketiadaan dokumen pengenalan diri (sijil lahir/MyKad) dalam kalangan anak-anak, lantas menafikan hak asas mereka terhadap pendidikan formal.

Dapatan ini membuktikan bahawa cabaran sosioekonomi di Zon Pantai Timur saling berkait merangkumi tekanan agromakanan, krisis air dan bencana iklim, jurang modal insan, serta kepincangan tadbir urus dan isu tanah. Kerentanan yang berakar umbi di kelima-lima kawasan ini menegaskan bahawa pendekatan *top-down* tidak lagi memadai tanpa menyelami realiti setempat. Justeru, pemetaan isu berasaskan bukti (*evidence-based issue mapping*) penting bagi membolehkan penggubal dasar, agensi kerajaan, dan pimpinan tempatan merangka strategi intervensi yang menyeluruh, berkesan, dan bersasar.

Jadual 1. Senarai 16 Kawasan Parlimen Terlibat dengan Gerak Kerja APPGM-SDG bagi Tahun 2026

BIL.	ZON/ WILAYAH	PARLIMEN	KOD	AHLI PARLIMEN	PARTI	AGENSI-AGENSI BERKAITAN	KETUA PENYELIDIK APPGM-SDG
1.	Utara	Pokok Sena	P.008	YB Dato' Haji Ahmad bin Saad @ Yahaya	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Pokok Sena	Dr. Thanaraj Murudi
2.	Utara	Padang Serai	P.017	YB Dato' Azman bin Nasrudin	PN-BERSATU	Pejabat Daerah dan Tanah Kulim	Dr. Thanaraj Murudi
3.	Utara	Batu Gajah	P.066	YB Tuan Sivakumar a/l Varatharaju Naidu	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Kinta	Dr. Thanaraj Murudi
4.	Pantai Timur	Pengkalan Chepa	P.020	YB Datuk Dr. Ahmad Marzuk bin Shaary	PN-PAS	Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu	Nur Syadhira Mohd Razali
5.	Pantai Timur	Kubang Kerian	P.024	YB Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man	PN-PAS	Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu	Dr. Siti Nur Ain Zakinuddin
6.	Pantai Timur	Kuala Terengganu	P.036	YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu	Nur Syadhira Mohd Razali
7.	Pantai Timur	Jerantut	P.081	YB Ir. Ts. Hj. Khairil Nizam bin Khirudin	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	Nur Syadhira Mohd Razali
8.	Pantai Timur	Rompin	P.091	YB Dato' Haji Abdul Khalib bin Abdullah	PN-BERSATU	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	Nur Syadhira Mohd Razali
9.	Tengah	Puchong	P.103	YB Puan Yeo Bee Yin	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Petaling; Majlis Bandaraya Subang Jaya (MBSJ)	Dr. Teo Lee Ken

BIL.	ZON/ WILAYAH	PARLIMEN	KOD	AHLI PARLIMEN	PARTI	AGENSI-AGENSI BERKAITAN	KETUA PENYELIDIK APPGM-SDG
10.	Tengah	Putrajaya	P.125	YB Dr. Radzi Jidin	PN- BERSATU	Jabatan Wilayah Persekutuan; Perbadanan Putrajaya (PPj)	Nurul Syaza Mazelan
11.	Selatan	Kota Melaka	P.138	YB Tuan Khoo Poay Tiong	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Melaka Tengah	Siti Noraiysah Rohim
12.	Sabah	Sepanggar	P.171	YB Datuk Ts. Mustapha Sakmud	PH-PKR	Dewan Bandaraya Kota Kinabalu (DBKK)	Mc Jeanet Lempisik @ Marx
13.	Sabah	Batu Sapi	P.185	YB Tuan Khairul Firdaus bin Akbar Khan	GRS	Majlis Perbandaran Sandakan (MPS)	Mc Jeanet Lempisik @ Marx
14.	Sarawak	Petra Jaya	P.194	YAB Datuk Amar Haji Fadillah bin Haji Yusof	GPS-PBB	Pejabat Residen Bahagian Kuching; Pejabat Daerah Kuching; Dewan Bandaraya Kuching Utara (DBKU)	Raine Melissa Riman
15.	Sarawak	Sri Aman	P.202	YB Dato' Sri Doris Sophia anak Brodi	GPS-PRS	Pejabat Residen Bahagian Sri Aman; Pejabat Daerah Sri Aman; Pejabat Daerah Pantu; Pejabat Daerah Lingga; Majlis Daerah Sri Aman	Raine Melissa Riman
16.	Sarawak	Sibu	P.212	YB Tuan Oscar Ling Chai Yew	PH-DAP	Pejabat Residen Bahagian Sibu; Pejabat Daerah Sibu; Majlis Perbandaran Sibu; Majlis Daerah Luar Bandar Sibu	Raine Melissa Riman

BAHAGIAN A

Laporan Lawatan Pemetaan Isu

P.036 Kuala Terengganu

DENGAN SOKONGAN DARIPADA

AHLI PARLIMEN KUALA TERENGGANU, YB DATUK HAJI AHMAD AMZAD
BIN MOHAMED

TEMPAT-TEMPAT YANG TELAH DILAWATI

HARI 1 | 22 MEI 2026

1. Sesi Temubual secara Mendalam: Penggiat Seni
2. FGD 1: Sesi Dialog bersama Komuniti Nelayan Pantai
3. Lawatan Tapak 1: Jeti LKIM Chendering

HARI 2 | 23 MEI 2026

4. FGD 2: Sesi Dialog bersama Komuniti Operator Pelancongan
5. Lawatan Tapak 2: Tempat Membuat Sarung Keris
6. FGD 3: Sesi Dialog bersama Komuniti Cina
7. FGD 4: Sesi Dialog bersama Komuniti Belia

HARI 3 | 24 MEI 2026

8. FGD 5: Sesi Dialog bersama Komuniti Orang Kurang Upaya
9. FGD 6: Sesi Dialog bersama Komuniti Pusat Bandar
10. FGD 7: Sesi Dialog bersama Komuniti Penjaja Kuala Terengganu
11. FGD 8: Sesi Dialog bersama Komuniti Ibu Tunggal

PASUKAN PENYELIDIK

Nur Syadhira Mohd Razali
Ketua Penyelidik

Dr. Siti Nur Ain Zakinuddin

Dr. Teo Lee Ken

Nur Farah Ezzaty Abd Aziz

Atikah Nor Binti Yahaya

GERAK KERJA LAWATAN PEMETAAN ISU KUALA TERENGGANU

20/01/2026

MESYUARAT AWALAN

Pasukan APPGM-SDG telah bertemu dengan YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim, Ahli Parlimen Kuala Terengganu bersama-sama Pegawai Khas, En Izzat. Dalam pertemuan ini, agenda yang dibincangkan termasuk gerak kerja APPGM-SDG, proses kajian lapangan pemetaan isu dan pelaksanaan projek, keadaan sosial di parlimen Kuala Terengganu, serta kumpulan sasaran yang utama di Kuala Terengganu.

02/03/2026

KUNJUNGAN HORMAT KE PEJABAT DAERAH DAN TANAH KUALA
TERENGGANU (PDTKT)

APPGM-SDG telah mengadakan satu sesi kunjungan hormat ke Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu (PDTKT) bersama Encik Che Wan Mohd Zulkifli bin Che Wan Jalil, Ketua Penolong Pegawai Daerah (Bahagian Pembangunan) Kuala Terengganu. Kunjungan ini bertujuan mendapatkan kerjasama pihak PDTKT dan penghulu mukim bagi pelaksanaan gerak kerja pemetaan isu di Parlimen Kuala Terengganu. Sesi perbincangan turut memberi fokus kepada penentuan kumpulan sasaran serta isu awalan yang dikenal pasti di Parlimen Kuala Terengganu. Pihak PDTKT yang terdiri daripada Ketua Penolong Pegawai Daerah, Penolong Pegawai Daerah serta penghulu mukim telah berkongsi pandangan dan maklumat berkaitan isu setempat serta persediaan gerak kerja pemetaan isu yang akan dilaksanakan.

22/05/2026

SESI TEMUBUAL SECARA MENDALAM: PENGGIAT SENI

Sesi Temubual secara Mendalam bersama Penggiat seni telah diadakan di Rumoh Kayu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Kurangnya sokongan berterusan terhadap seni warisan tradisional seperti Mak Yong dan Wayang Kulit serta penggiat seni hanya diberi perhatian ketika program tertentu sahaja, **(2)** Wujud persepsi negatif terhadap seni tradisional apabila ada pihak melabel sesetengah warisan budaya sebagai syirik sehingga mempengaruhi pandangan masyarakat, **(3)** Tiada platform khusus untuk penggiat seni dan budaya berhubung secara terus dengan pihak kerajaan berkaitan pembangunan seni warisan tempatan, **(4)** Warisan budaya komuniti seperti tradisi berkumpul selepas musim menuai padi, pembinaan pondok buluh dan persembahan Wayang Kulit semakin hilang dan kurang diamalkan oleh generasi muda, **(5)** Kesukaran meneruskan warisan seni batik tradisional apabila penggiat seni berdepan isu penempatan, kekangan ruang berkarya dan ketiadaan pelapis untuk meneruskan kemahiran tersebut selepas pemergian pengusaha lama seperti Pak Ya.

22/05/2026

FGD 1: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI NELAYAN PANTAI

FGD 1 bersama Komuniti Nelayan Pantai telah pun dijalankan bersama 20 orang wakil komuniti nelayan di Pengkalan Nelayan Rajawali, Chendering. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Bot A dan B hanya boleh letak satu penama, **(2)** Bilangan kru yang boleh dibawa di atas bot, **(3)** Kekurangan sumber perikanan disebabkan oleh pukut tunda, **(4)** Pergerakan pasir pantai ke pengkalan nelayan Chendering menyebabkan kekurangan kawasan parking bot, **(5)** Kuantiti petrol subsidi yang tidak mencukupi.

22/05/2026

LAWATAN TAPAK 1: JETI LKIM CHENDERING

Pasukan APPGM-SDG telah dibawa ke Jeti LKIM Chendering oleh Persatuan Nelayan Kawasan. Kami di maklumkan bahawa jeti ini merupakan jeti LKIM terbesar di Terengganu. Namun begitu, oleh kerana faktor-faktor luar seperti bencana alam telah menyebabkan jeti ini tidak boleh digunakan sebaik mungkin. Sebagai contoh, keadaan ombak yang kuat dan air pasang telah menolak pasir daripada pantai dan menyebabkan pasir tersebut berpindah ke kawasan parking bot di jeti nelayan menyebabkan yang dahulunya 100 buah bot A&B boleh parking disana, namun sekarang kurang daripada 50 buah bot sahaja. Menurut persatuan juga, peruntukan sebanyak 192 juta telahpun diluluskan untuk menaiktaraf dan membaiki jeti bagi kerja-kerja pengorekan pasir, wavebreaker dan sebagainya, namun projek tersebut masih belum berjalan.

23/05/2026

FGD 2: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI OPERATOR PELANCONGAN

FGD 2 bersama komuniti operator pelancongan telah pun dijalankan bersama 4 orang wakil Persatuan Pelancongan Negeri Terengganu dan juga merupakan tour guide di Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Kekurangan parking bagi bas pelancongan menyukarkan operator pelancongan untuk parking di sekitar bandar Kuala Terengganu, **(2)** Tempat menurunkan penumpang di Pasar Payang disekat dengan palang menyebabkan penumpang yang terdiri daripada pelancong terpaksa berjalan jauh dari tempat parking, **(3)** Sekatan bagi persembahan budaya kaum cina (perluukan permit persembahan).

23/05/2026

LAWATAN TAPAK 2: TEMPAT MEMBUAT SARUNG KERIS

Pasukan APPGM-SDG telah dibawa ke tempat membuat sarung keris di sekitar Kuala Terengganu oleh Setusaha Persatuan Pelancongan Negeri Terengganu, En Azahar. Pembuat sarung keris menyatakan bahawa penggiat seni warisan ini menghadapi masalah dari segi minat anak muda yang semakin berkurang dan menyebabkan tiada pelapis bagi menyambung tradisi warisan yang ada.

23/05/2026

FGD 3: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI CINA

FGD 3 bersama komuniti cina telah pun dijalankan bersama 9 orang wakil komuniti cina di Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Tanah perkuburan cina diduduki oleh rumah setinggan, **(2)** Pintu gerbang Kg. Cina yang hampir roboh, **(3)** Infrastruktur seperti jalan dan mesin parking tiket yang tidak dibaiki atau diselenggara, **(4)** Paip air yang telah uzur.

23/05/2026

FGD 4: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI BELIA

FGD 4 bersama komuniti belia telah pun dijalankan bersama 6 orang wakil belia di Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Peluang pekerjaan bagi belia di Kuala Terengganu, **(2)** Tiada tempat berkumpul bagi menjalankan aktiviti belia, **(3)** Kurang program bagi membina kepimpinan jika dibandingkan dengan dahulu (sekarang lebih kepada sukan sahaja), **(4)** Belia mencadangkan untuk mengembalikan PLKN bagi membina jati diri dan sifat kewarganegaraan dalam diri belia.

24/05/2026

FGD 5: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI ORANG KURANG UPAYA

FGD 5 bersama orang kurang upaya telah pun dijalankan bersama 21 wakil orang kurang upaya yang terdiri daripada orang cacat penglihatan, orang cacat anggota dan orang pekak bisu di Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Peluang kerja yang terhad kerana sukar untuk berkomunikasi dengan baik, **(2)** Sukar untuk berkomunikasi dengan agensi setempat seperti jururawat, pegawai polis dan sebagainya, **(3)** Siren kecemasan di mall tidak mesra OKU kerana hanya mengeluarkan bunyi dan tiada lampu kecemasan bagi komuniti pekak, **(4)** Infrastruktur di Pasar Payang tidak diselenggara seperti laluan pejalan kaki bagi orang cacat penglihatan.

24/05/2026

FGD 6: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI PUSAT BANDAR

FGD 6 bersama komuniti pusat bandar telah pun dijalankan bersama 12 wakil JPKK komuniti bandar Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Isu perparitan yang menyebabkan banjir kilat, **(2)** Vandalisme di PPR disebabkan oleh kanak-kanak terbiar (keluarga tidak cakna), **(3)** Fasiliti seperti air dan tempat membuabg sampah tidak cukup terutamanya musim perayaan, **(4)** Pendatang Rohinya dan Bangladesh minum arak di kawasan kampung dan meninggalkan botol merata-rata, **(5)** Usia paip air yang sudah uzur (70-80 tahun usia paip).

24/05/2026

FGD 7: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI PENJAJA KUALA TERENGGANU

FGD 7 bersama komuniti penjaja Kuala Terengganu telah pun dijalankan bersama 7 orang wakil penjaja Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Parking di Pasar Payang yang tidak mencukupi terutamanya musim cuti, **(2)** Jalan masuk ke Pasar Payang yang terhad (hanya ada satu jalan masuk dan dua jalan keluar), **(3)** Kos barang meningkat menyebabkan kuasa membeli berkurang, **(4)** Perbezaan hasil jualan yang ketara antara penjual (penjual yang menjual di sekitar tangga mendapat hasil yang tinggi berbanding penjual yang menjual di bahagian belakang dan berhadapan kawasan parking).

24/05/2026

FGD 8: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI IBU TUNGGAL

FGD 8 bersama komuniti ibu tunggal telah pun dijalankan bersama 12 orang wakil ibu tunggal Kuala Terengganu. Antara isu yang dibangkitkan adalah: **(1)** Kerap berlakunya kecurian di sekitar Flat Gelong Bilal, **(2)** Kurang rondaan polis dilakukan disekitar flat, **(3)** Tidak mendapat bantuan JKM dengan alasan telah memperoleh SOCSO, **(4)** Jumlah bantuan JKM sebanyak RM 200 sebulan tidak mencukupi, **(5)** Kewajipan untuk menggunakan app mysejahtera membebankan penduduk.

BAHAGIAN B

Laporan Pemetaan Isu

P.036 Kuala Terengganu

Senarai Jadual

Jadual 1. Komposisi Penduduk mengikut Kaum Parlimen Kuala Terengganu (P.036)	16
Jadual 2. Program Kajian Lapangan Pemetaan Isu Parlimen Kuala Terengganu.....	21
Jadual 3. Rangkuman Isu Rentas SDG.....	24
Jadual 4. Perincian Hasil Dapatan Temubual Mendalam	32
Jadual 5. Perincian Hasil Dapatan FGD 1	34
Jadual 6. Perincian Hasil Dapatan FGD 2	43
Jadual 7. Perincian Hasil Dapatan FGD 3	48
Jadual 8. Perincian Hasil Dapatan FGD 4	56
Jadual 9. Perincian Hasil Dapatan FGD 5	63
Jadual 10. Perincian Hasil Dapatan FGD 6	73
Jadual 11. Perincian Hasil Dapatan FGD 7	80
Jadual 12. Perincian Hasil Dapatan FGD 8	84
Jadual 13. Ringkasan Isu 1.....	91
Jadual 14. Ringkasan Isu 2.....	96
Jadual 15. Ringkasan Isu 3.....	100

Senarai Singkatan

AGM	<i>Annual General Meeting</i>
APMM	Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia
APPGM-SDG	<i>All Parties Parliamentary Malaysia – Sustainable Development Goals</i>
CCTV	<i>Closed-Circuit Television</i>
DUN	Dewan Undangan Negeri
GPS	<i>Global Positioning System</i>
HQ	<i>Headquarters</i>
JKM	Jabatan Kebajikan Masyarakat
KTCC	<i>Kuala Terengganu City Centre</i>
LKIM	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia
LSK	Lesen Sampan Khas
MOTAC	Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia
OKU	Orang Kurang Upaya
PAS	Parti Islam Se-Malaysia
PERKESO	Pertubuhan Keselamatan Sosial
PLB	<i>Personal Locator Beacon</i>
SDG	<i>Sustainable Development Goals</i>
SME Corp	<i>Small and Medium Enterprise Corporation Malaysia</i>
SOCISO	<i>Social Security Organisation</i>
SSM	Suruhanjaya Syarikat Malaysia
UPDI	Urus Setia Penerangan Darul Iman

1.0 PENGENALAN

Parlimen Kuala Terengganu terletak di negeri Terengganu yang merangkumi empat (4) DUN, iaitu DUN Wakaf Mempelam, DUN Bandar, DUN Ladang dan DUN Batu Buruk. Keluasan kawasan parlimen ini adalah 57 kilometer persegi dengan jumlah penduduk seramai 129,031 orang. Parlimen Kuala Terengganu mempunyai kepadatan penduduk 2,264 orang per satu kilometer persegi.¹

YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim

Pada tahun 2022, YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim daripada parti Islam Se-Malaysia (PAS) telah memenangi kerusi bagi Parlimen Kuala Terengganu. Justeru, program pemetaan isu bagi tahun 2026 di Parlimen Kuala Terengganu ini dijalankan dengan usahasama daripada YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim dan Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu.

1.1 Geografi/Topografi

Parlimen Kuala Terengganu terletak di Daerah Kuala Terengganu, Terengganu, Malaysia. Ia merupakan pusat pentadbiran, ekonomi dan pelancongan utama negeri Terengganu. Parlimen yang bersempadan dengan Parlimen Kuala Terengganu adalah Parlimen Kuala Nerus di bahagian utara dan Parlimen Marang di bahagian selatan. Kawasan ini mempunyai kepadatan penduduk yang tinggi dan terdiri daripada pelbagai kaum dengan majoriti penduduk etnik Melayu. Secara umumnya, Parlimen Kuala Terengganu merupakan kawasan bandar dan pesisir pantai yang berkembang pesat dengan pelbagai aktiviti perdagangan, perkhidmatan dan pelancongan. Kuala Terengganu juga memiliki sumber semula jadi penting, iaitu Sungai Terengganu, yang memainkan peranan menyokong sistem saliran, sumber dan ekosistem marin dan aktiviti ekonomi setempat. Kedudukan geografinya yang menghadap Laut China Selatan turut menyokong sektor perikanan, pelancongan dan rekreasi pantai. Sebagai ibu negeri Terengganu, Kuala Terengganu menjadi pusat tumpuan pelbagai kemudahan awam utama, institusi pendidikan dan aktiviti perniagaan yang menyumbang kepada pembangunan ekonomi kawasan tersebut.

¹ Department of Statistics Malaysia, "P.036 Kuala Terengganu Kawasanku | OpenDOSM," Dosm.gov.my (OpenDOSM, 2020), <https://open.dosm.gov.my/dashboard/kawasanku/Terengganu/parlimen/P.036%20Kuala%20Terengganu>

1.2 Komposisi Penduduk

Berdasarkan data daripada Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020, komposisi penduduk di Parlimen Kuala Terengganu (P.036) adalah seperti berikut:

Jadual 1. Komposisi Penduduk mengikut Kaum Parlimen Kuala Terengganu (P.036)

BIL.	KAUM	BILANGAN	PERATUSAN (%)
1.	Bumiputera	122,064	94.6
2.	Cina	6,193	4.8
3.	India	516	0.4
4.	Lain-lain	258	0.2
Jumlah Keseluruhan		129,031	100

Parlimen Kuala Terengganu mempunyai jumlah penduduk seramai 129,031 orang. Komuniti etnik Bumiputera merupakan kumpulan majoriti dengan jumlah 122,064 orang, iaitu 94.6 peratus daripada keseluruhan penduduk. Komposisi ini menunjukkan bahawa komuniti Bumiputera mempunyai kedudukan yang dominan dalam membentuk kehidupan sosial, budaya dan ekonomi setempat. Sementara itu, etnik Cina merupakan kumpulan kedua terbesar dengan 6,193 orang atau 4.8 peratus, yang sebahagian besarnya terlibat dalam sektor perdagangan dan perniagaan. Etnik India pula mencatatkan seramai 516 orang atau 0.4 peratus, manakala kumpulan etnik lain berjumlah 258 orang, bersamaan 0.2 peratus daripada jumlah keseluruhan penduduk.

Secara umum, komposisi demografi Parlimen Kuala Terengganu menunjukkan kehadiran majoriti Bumiputera yang ketara, di samping kewujudan komuniti Cina sebagai kumpulan etnik kedua terbesar. Walaupun jumlahnya lebih kecil berbanding komuniti Bumiputera, masyarakat Cina masih mempunyai kehadiran yang tersendiri melalui beberapa perkampungan dan kawasan penempatan yang terus aktif di sekitar Parlimen Kuala Terengganu. Kepelbagaian komposisi penduduk ini bukan sahaja mencerminkan variasi latar belakang masyarakat, tetapi turut menyumbang kepada pembentukan identiti sosial, budaya dan warisan yang tersendiri di kawasan Parlimen Kuala Terengganu.

1.3 Kegiatan Ekonomi Utama

Parlimen Kuala Terengganu merupakan pusat pentadbiran, perdagangan dan perkhidmatan utama di negeri Terengganu. Kedudukannya yang strategik di pesisir pantai Laut China Selatan serta peranannya sebagai ibu negeri telah menjadikan kawasan ini sebagai tumpuan pelbagai aktiviti ekonomi yang menyumbang kepada pembangunan sosioekonomi setempat. Berdasarkan pemerhatian dan data semasa, sektor ekonomi utama di kawasan ini adalah seperti berikut:

Perdagangan dan Perniagaan

Sektor perdagangan dan perniagaan merupakan antara penyumbang utama kepada ekonomi Parlimen Kuala Terengganu. Kawasan bandar seperti pusat perniagaan, pasar tradisional, pasar raya, kompleks membeli-belah dan premis peruncitan menjadi pusat aktiviti ekonomi harian penduduk. Kehadiran usahawan tempatan serta perniagaan kecil dan sederhana (PKS) turut merancakkan aktiviti perdagangan dan menyediakan peluang pekerjaan kepada masyarakat setempat.

Pelancongan dan Perikanan

Kuala Terengganu terkenal sebagai destinasi pelancongan yang menawarkan keunikan warisan budaya, seni bina tradisional, makanan tempatan serta tarikan pantai. Kehadiran pelancong domestik dan antarabangsa menyokong pertumbuhan sektor penginapan, restoran, pengangkutan pelancong, kraftangan dan pelbagai perkhidmatan berkaitan. Industri pelancongan terus menjadi pemangkin penting kepada ekonomi tempatan.

Perikanan dan Industri Berasaskan Marin

Sebagai kawasan pesisir pantai, aktiviti perikanan memainkan peranan penting dalam ekonomi Kuala Terengganu. Industri ini melibatkan penangkapan ikan laut, pendaratan hasil laut, pemprosesan makanan laut serta pemasaran produk perikanan. Sektor ini bukan sahaja menyediakan sumber pendapatan kepada komuniti nelayan, malah menyumbang kepada bekalan makanan dan aktiviti perdagangan negeri.

Perkhidmatan dan Pentadbiran Awam

Sebagai ibu negeri Terengganu, Kuala Terengganu menempatkan pelbagai jabatan kerajaan, institusi pendidikan, kemudahan kesihatan dan agensi awam. Sektor perkhidmatan dan pentadbiran awam menyediakan peluang pekerjaan yang besar kepada penduduk serta menyokong pertumbuhan ekonomi melalui penyediaan pelbagai perkhidmatan kepada masyarakat.

Industri Kecil dan Sederhana (IKS) serta Khazanah Seni Warisan

Kuala Terengganu turut terkenal dengan pengeluaran produk kraftangan tradisional seperti batik, songket, ukiran kayu dan produk berasaskan budaya tempatan. Industri kecil dan sederhana memainkan peranan penting dalam menjana pendapatan komuniti setempat, memelihara warisan budaya serta menyumbang kepada sektor pelancongan dan perdagangan.

Secara keseluruhannya, sektor perdagangan, perkhidmatan, pelancongan, perikanan serta industri kecil dan sederhana merupakan bidang-bidang utama dalam struktur ekonomi Parlimen Kuala Terengganu. Kepelbagaian aktiviti ekonomi ini telah menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi yang mampan, meningkatkan peluang

pekerjaan dan mengukuhkan kedudukan Kuala Terengganu sebagai pusat pembangunan utama di negeri Terengganu.

1.4 Hubungan Kerangka Konseptual SDG dan Konteks Tempatan

Parlimen Kuala Terengganu merupakan pusat pentadbiran, perdagangan, pelancongan dan perkhidmatan utama di negeri Terengganu. Kedudukannya yang strategik di pesisir pantai Laut China Selatan serta peranannya sebagai ibu negeri menjadikan kawasan ini sebagai pemacu utama pembangunan ekonomi negeri. Aktiviti ekonomi tempatan banyak tertumpu kepada sektor perdagangan, pelancongan, perkhidmatan, perikanan dan perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Aktiviti-aktiviti ini secara langsung menyumbang kepada pencapaian **Matlamat SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi**, khususnya:

Sasaran 8.2: Meningkatkan produktiviti ekonomi melalui kepelbagaian sektor, pengiktirafan potensi tempatan, dan inovasi teknologi dalam pertanian dan perusahaan kecil.

Sasaran 8.3: Menggalakkan dasar pembangunan yang menyokong pekerjaan yang baik, kreativiti, keusahawanan, dan pertumbuhan perusahaan mikro, kecil, dan sederhana, termasuk akses kepada perkhidmatan kewangan.

Selain itu, Kuala Terengganu kaya dengan warisan budaya dan sejarah yang menjadi identiti utama negeri Terengganu. Keunikan seni bina tradisional, penghasilan batik dan songket, seni ukiran kayu, makanan tradisional serta pelbagai produk warisan menjadikan kawasan ini sebagai destinasi pelancongan budaya yang penting. Pemeliharaan dan pemerkasaan warisan budaya ini menyumbang kepada **Matlamat SDG 11: Bandar dan Komuniti yang Mampan**, iaitu:

Sasaran 11.4: Memperkasakan usaha untuk melindungi warisan budaya dan semula jadi.

Sasaran 11.7: Menyediakan akses kepada ruang awam yang selamat, inklusif, dan mesra komuniti, terutamanya untuk wanita, kanak-kanak, warga emas dan OKU.

Daripada perspektif alam sekitar, kedudukan Kuala Terengganu di kawasan pesisir pantai menjadikannya terdedah kepada cabaran seperti hakisan pantai, banjir monsun, pencemaran marin dan impak perubahan iklim. Oleh itu, pengurusan sumber marin dan kawasan pesisir secara mampan penting untuk menjamin kesejahteraan komuniti serta kelestarian ekosistem. Perkara ini berkait rapat dengan **Matlamat SDG 13: Tindakan Memerangi Perubahan Iklim** dan **Matlamat SDG 14: Hidupan di Bawah Air**.

Sasaran 13.1: Memperkukuh daya tahan dan keupayaan untuk membuat penyesuaian kepada bahaya berkaitan iklim dan bencana alam di semua negara.

Sasaran 14.2: Menjelang 2020, menguruskan dan melindungi ekosistem laut dan pantai secara lestari untuk mengelakkan kesan buruk yang signifikan, termasuk dengan memperkukuh daya tahan ekosistem, dan bertindak ke arah pemulihannya demi lautan yang sihat dan produktif.

Daripada aspek infrastruktur, Kuala Terengganu memerlukan sistem pengangkutan bandar, kemudahan awam dan jaringan utiliti yang cekap bagi menyokong pertumbuhan ekonomi serta peningkatan jumlah penduduk dan pelancong. Penambahbaikan jalan raya, pengangkutan awam, kemudahan pejalan kaki dan sistem saliran bandar adalah penting bagi memastikan pembangunan yang mampan. Perkara ini berkait dengan **Matlamat SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur**.

Sasaran 9.1: Membangunkan infrastruktur yang berkualiti, andal, mampan dan berdaya tahan, termasuk infrastruktur serantau dan rentas sempadan, untuk menyokong pembangunan ekonomi dan kesejahteraan manusia dengan tumpuan pada akses yang saksama serta mampu milik untuk semua.

Secara keseluruhannya, penelitian hubungan antara konteks tempatan Parlimen Kuala Terengganu dengan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) menunjukkan beberapa fokus dan peringatan penting. Umpamanya, bahawa pembangunan ekonomi, kesejahteraan sosial, pemeliharaan warisan budaya, perlindungan alam sekitar serta pembangunan infrastruktur adalah saling berkait. Kesemua unsur ini diperlukan untuk melaksanakan pembangunan yang seimbang. Ini untuk menjamin pembangunan bandar yang mampan dan berdaya tahan pada masa hadapan bagi masyarakat di Kuala Terengganu.

2.0 METODOLOGI PENYELIDIKAN

2.1 Pendekatan Kajian

Sebagai langkah awal kajian, penyelidik telah menjalankan kajian awalan bagi memahami latar belakang Parlimen Kuala Terengganu serta mengenal pasti isu-isu utama yang wujud di kawasan tersebut. Kajian ini dilaksanakan melalui rujukan kepada pelbagai sumber data sekunder, termasuk Rancangan Tempatan Daerah Kuala Terengganu (Pengubahan 1) 2035, statistik Jabatan Perangkaan Malaysia, kajian-kajian terdahulu, carian internet, keratan akhbar berkaitan serta aplikasi *Google Earth*. Penggunaan *Google Earth* membantu penyelidik meneliti kedudukan dan sempadan kawasan parlimen, guna tanah, taburan penempatan, ciri-ciri fizikal, keunikan kawasan serta mengenal pasti isu-isu semasa yang berpotensi mempengaruhi pembangunan dan kesejahteraan komuniti setempat.

Mesyuarat awalan bersama YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim telah diadakan pada 19 Januari 2026 di Parlimen Malaysia. Mesyuarat tersebut bertujuan memberikan penerangan berhubung gerak kerja dan metodologi kajian APPGM-SDG, di samping membincangkan profil Parlimen Kuala Terengganu. Melalui perbincangan tersebut, pihak YB telah menyatakan persetujuan untuk bekerjasama dengan APPGM-SDG dalam pelaksanaan kajian pemetaan isu di Parlimen Kuala Terengganu. Susulan daripada mesyuarat tersebut, Ketua Penyelidik telah mengadakan kunjungan hormat ke Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu pada 2 Mac 2026 bagi memberi penjelasan lanjut mengenai gerak kerja serta metodologi kajian APPGM-SDG.

Bagi mendapatkan gambaran yang lebih menyeluruh mengenai isu-isu di lapangan, kajian pemetaan isu di Parlimen Kuala Terengganu telah dilaksanakan seperti yang dirancang bersama oleh Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu serta APPGM-SDG pada 22 hingga 24 Mei 2026. Sepanjang tempoh kajian lapangan tersebut, pasukan penyelidik telah menjalankan 1 sesi temu bual mendalam, 8 sesi Perbincangan Kumpulan Berfokus (FGD) bersama komuniti dan 2 lawatan tapak di beberapa lokasi terpilih dalam Parlimen Kuala Terengganu. Senarai pasukan kajian yang terlibat adalah seperti berikut:

1. Nur Syadhira Razali : Ketua Penyelidik
2. Dr Siti Nur Ain Zaknuddin : Ketua Zon Pantai Timur
3. Dr Teo Lee Ken : Pengarah Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen
4. Nur Farah Ezzaty Abd Aziz : Pengarah Jabatan Pengurusan Projek

Proses gerak kerja ini berlangsung selama tiga hari di kawasan lokaliti Parlimen Kuala Terengganu. Tentatif ringkas lawatan tapak adalah seperti di Jadual 2.

Jadual 2. Program Kajian Lapangan Pemetaan Isu Parlimen Kuala Terengganu

TARIKH	SESI DIALOG/FGD
22 Mei 2026 (Jumaat)	• Sesi Temubual secara Mendalam 1: Penggiat Seni • Sesi Dialog 1: Dialog bersama Komuniti Nelayan Pantai • Lawatan Tapak 1: Jeti Nelayan Chendering
23 Mei 2026 (Sabtu)	• Sesi Dialog 2: Dialog bersama Wakil Operator Pelancongan • Lawatan Tapak 2: Bengkel Membuat Sarung Keris • Sesi Dialog 3: Dialog Bersama Komuniti Cina • Sesi Dialog 4: Dialog Bersama Komuniti Belia
24 Mei 2026 (Ahad)	• Sesi Dialog 5: Dialog Bersama Komuniti Komuniti Orang Kurang Upaya • Sesi Dialog 6: Dialog Bersama Komuniti Pusat Bandar • Sesi Dialog 7: Dialog Bersama Komuniti Peniaga • Sesi Dialog 8: Dialog Bersama Komuniti Ibu Tunggal

2.2 Langkah Etika Semasa Kajian Lapangan

Sebelum sesi FGD dijalankan, Ketua Penyelidik terlebih dahulu mendapatkan persetujuan daripada setiap peserta untuk tujuan rakaman suara, rakaman video dan pengambilan gambar. Sekiranya terdapat peserta FGD yang tidak memberikan persetujuan terhadap mana-mana bentuk dokumentasi tersebut, segala maklumat yang disampaikan oleh peserta berkenaan tidak akan direkodkan, manakala rakaman video atau gambar juga tidak akan diambil. Selain itu, maklumat yang tidak mendapat persetujuan peserta tidak akan dimasukkan dalam laporan kajian atau dikongsikan melalui mana-mana platform. Walau bagaimanapun, sepanjang pelaksanaan kajian pemetaan isu di Parlimen Kuala Terengganu, semua peserta telah memberikan kerjasama yang baik dan tiada sebarang halangan berkaitan proses mendapatkan persetujuan.

2.3 Kekangan Lawatan Kajian Lapangan

Terdapat beberapa cabaran dan halangan yang dihadapi oleh penyelidik sepanjang kajian dijalankan di Parlimen Kuala Terengganu. Antara cabaran yang dihadapi oleh penyelidik adalah seperti berikut:

Kekangan mendapatkan peserta bagi sesi FGD

Penyelidik telah menghubungi pegawai penyelaras (PIC) yang dicadangkan bagi membantu urusan menjemput peserta. Namun begitu, selepas itu penyelidik diminta untuk berhubung dengan individu lain bagi menguruskan perkara yang sama. Keadaan ini menyebabkan proses penyelarasan menjadi kurang lancar dan mengambil masa yang lebih lama. Selain itu, maklumat mengenai tarikh dan masa program tidak dimaklumkan lebih awal kepada peserta. Kebanyakan peserta mempunyai komitmen kerja pada waktu yang dicadangkan, menyebabkan mereka tidak dapat menghadiri sesi yang telah dirancang. Akibatnya, jumlah kehadiran peserta adalah lebih rendah daripada yang disasarkan.

Cabaran komunikasi dengan peserta pekak dan bisu

Pemilihan peserta daripada komuniti pekak dan bisu dibuat pada peringkat akhir perancangan kajian. Oleh itu, persediaan yang mencukupi untuk menjalankan sesi secara inklusif tidak dapat dilakukan lebih awal. Penyelidik perlu mendapatkan khidmat jurubahasa isyarat dalam tempoh yang singkat dan akhirnya menjalankan sesi dengan bantuan jurubahasa secara dalam talian. Selain itu, sesi hanya menggunakan komputer riba tanpa kemudahan LCD atau projektor, yang menyukarkan proses komunikasi dan perkongsian maklumat secara visual. Kekangan ini telah mengehadkan kelancaran interaksi antara penyelidik dan peserta sepanjang sesi berlangsung.

2.4 Keterbatasan Kajian

Keterbatasan kajian ini adalah berkaitan dengan penyertaan daripada beberapa komuniti sasaran yang kurang memberangsangkan. Terdapat beberapa sesi FGD yang hanya melibatkan kehadiran seramai 4 orang peserta, menyebabkan hasil dapatan yang diperoleh kurang menyeluruh dan tidak dapat menggambarkan keseluruhan isu yang dihadapi oleh komuniti. Selain itu, terdapat juga keadaan di mana perbincangan yang pada awalnya dijalankan dalam satu kumpulan menjadi kurang tersusun apabila peserta mula berbincang dalam kumpulan kecil secara berasingan, seolah-olah membentuk dua atau tiga kumpulan perbincangan.

Selain itu, kualiti rakaman audio yang diperoleh turut menjadi salah satu cabaran dalam kajian ini. Hal ini disebabkan oleh lokasi pelaksanaan FGD yang berada di kawasan terbuka seperti di jeti dan Pasar Payang, berbanding lokasi tertutup yang lebih sesuai untuk rakaman. Keadaan ini menyebabkan terdapat beberapa pernyataan peserta yang

kurang jelas semasa proses transkripsi dijalankan. Oleh itu, sebahagian maklumat atau isu yang dibangkitkan tidak dapat disokong sepenuhnya melalui transkrip yang lengkap. Bagi mengatasi kekangan tersebut, penyelidik telah membuat rujukan silang dengan menggunakan catatan lapangan yang disediakan oleh Ketua Penyelidik dan pembantu penyelidik sepanjang sesi perbincangan bersama peserta FGD. Catatan ini membantu melengkapkan maklumat yang kurang jelas dalam rakaman audio serta memastikan dapatan kajian dapat dihuraikan dengan lebih tepat.

3.0 RANGKUMAN ISU RENTAS SDG

Jadual 3. Rangkuman Isu Rentas SDG

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
1.	Pemeliharaan kelestarian sektor perikanan dan kesejahteraan nelayan	Sektor perikanan merupakan antara sumber ekonomi utama di Parlimen Kuala Terengganu, khususnya di kawasan Chendering. Walau bagaimanapun, komuniti nelayan berhadapan pelbagai cabaran yang memberi kesan kepada kelangsungan mata pencarian mereka. Antaranya ialah kuota petrol subsidi yang tidak lagi mencukupi, kemerosotan hasil tangkapan akibat penggunaan pukot tunda, serta peraturan berkaitan bot A dan B yang disifatkan membebankan operasi nelayan. Pada masa yang	Ekonomi & Tadbir Urus	Nelayan	Chendering	SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi Sasaran 8.5 Menjelang 2030, mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua golongan wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang kurang upaya, serta bayaran sama rata untuk kerja dengan nilai yang sama. SDG 14: Kehidupan di Bawah Air Sasaran 14.4 Menjelang 2020, mengawal selia aktiviti penangkapan dengan berkesan dan menghentikan tangkapan ikan secara berlebihan, perikanan haram, tidak

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		sama, pemendapan pasir di Pelabuhan Chendering telah mengurangkan kapasiti pelabuhan sehingga menyukarkan aktiviti keluar masuk bot. Nelayan turut membangkitkan isu keberkesanan alat kecemasan Personal Locator Beacon (PLB), kelewatan proses penggantungan lesen dan pertindihan bidang kuasa antara agensi penguat kuasa yang menjejaskan kecekapan penyampaian perkhidmatan. Keadaan ini meningkatkan kos operasi, mengurangkan pendapatan serta menjejaskan kesejahteraan komuniti nelayan.				dilaporkan dan tidak dikawal selia serta amalan perikanan yang bersifat merosak, dan melaksanakan rancangan pengurusan berasaskan sains untuk memulihkan bekalan ikan dalam masa yang singkat dan munasabah, sekurang-kurangnya pada tahap yang membolehkan pengeluaran hasil maksimum yang lestari seperti yang ditentukan menurut ciri biologi ikan. SDG 16: Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Kuat Sasaran 16.6 Membangunkan institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan telus pada semua peringkat.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
2.	Keterangkuman komuniti OKU dalam pembangunan dan penyampaian perkhidmatan	Komuniti OKU, khususnya komuniti pekak, masih berdepan pelbagai halangan untuk menikmati akses yang sama rata terhadap kemudahan awam, peluang pekerjaan dan perkhidmatan kerajaan. Antara isu yang dikenal pasti ialah tahap kesedaran masyarakat yang masih rendah, kekurangan kemudahan mesra OKU yang memenuhi standard, peluang pekerjaan yang terhad serta kelemahan penggunaan bahasa isyarat dalam urusan rasmi. Selain itu, akses kepada maklumat kerajaan masih kurang inklusif kerana kebanyakan hebahan	Sosial & Tadbir Urus	Komuniti OKU	Sekitar Kuala Terengganu	SDG 10: Mengurangkan Ketidaksamarataan Sasaran 10.2 Menjelang 2030, memperkasa dan menggalakkan keterangkuman sosial, ekonomi dan politik untuk semua, tanpa mengira umur, jantina, ketidakupayaan, bangsa, etnik, asal usul, agama atau status ekonomi atau status lain. SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi Sasaran 8.5 Menjelang 2030, mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua golongan wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang kurang upaya, serta bayaran sama rata untuk kerja dengan nilai yang sama.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		disampaikan secara lisan tanpa sokongan jurubahasa bahasa isyarat. Peserta turut mencadangkan penubuhan pusat latihan dan pengeluaran peralatan OKU bagi meningkatkan kemahiran, mengurangkan kos peralatan bantuan serta membuka lebih banyak peluang pekerjaan kepada golongan tersebut.				SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan Sasaran 11.7 Menjelang 2030, menyediakan akses sejagat yang selamat, menyeluruh dan mudah dicapai kepada kawasan hijau dan tempat awam, khususnya untuk wanita dan kanak-kanak, warga emas dan orang kurang upaya.
3.	Tekanan ekonomi terhadap peniaga kecil dan usahawan tempatan	Peniaga kecil di Parlimen Kuala Terengganu berhadapan cabaran ekonomi yang semakin ketara akibat perubahan landskap perniagaan dan peningkatan kos sara hidup. Penurunan kuasa beli pengguna, persaingan daripada pasar raya, platform e-dagang serta peniaga tanpa lesen telah memberi kesan kepada	Ekonomi	Peniaga kecil, penjaja, belia	Pasar Payang, KTCC, sekitar Kuala Terengganu	SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi Sasaran 8.3 Menggalakkan dasar berorientasikan pembangunan yang menyokong aktiviti produktif, pewujudan pekerjaan yang baik, keusahawanan, kreativiti dan inovasi, serta menggalakkan pemformalan dan pertumbuhan perusahaan mikro, kecil dan sederhana,

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		pendapatan peniaga tempatan, khususnya di Pasar Payang. Selain itu, kedudukan gerai yang tidak strategik, kadar sewaan yang tidak mengambil kira lokasi gerai serta kesesakan di laluan masuk Pasar Payang turut menjejaskan aktiviti perniagaan. Golongan belia juga berdepan kesukaran mendapatkan geran dan sokongan bagi mengembangkan perniagaan, seterusnya menjejaskan usaha melahirkan lebih ramai usahawan tempatan.				termasuk melalui akses kepada perkhidmatan kewangan. SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan Sasaran 11.3 Menjelang 2030, meningkatkan erbandaran yang menyeluruhan mampan, serta keupayaan untuk perancangan dan pengurusan penempatan manusia yang menggalakkan penyertaan, bersepadu dan mampan di semua negara.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
4.	Kekurangan dan kelemahan kemudahan awam serta infrastruktur bandar	Kemudahan awam dan infrastruktur di beberapa kawasan Parlimen Kuala Terengganu masih memerlukan penambahbaikan bagi memenuhi keperluan penduduk. Antara isu yang dibangkitkan ialah bekalan air yang tidak stabil dan tekanan air rendah, sistem saliran yang kurang berkesan sehingga menyebabkan banjir kilat, kekurangan tong sampah serta ketidakcekapan perkhidmatan bas awam. Selain itu, kekurangan parkir di kawasan tumpuan seperti Pasar Payang, masalah kesesakan lalu lintas di Jalan Pasir Panjang serta	Sosial	Penduduk	Kuala Terengganu, Pasar Payang, Jalan Pasir Panjang, Paya Keladi, Cerong Lanjut, Pulau Kambing	SDG 6: Air Bersih dan Sanitasi Sasaran 6.1 Menjelang 2030, mencapai akses sejagat dan saksama kepada air minuman yang selamat dan berpatutan untuk semua. SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur Sasaran 9.1 Membangunkan infrastruktur yang berkualiti, andal, mampan dan berdaya tahan, termasuk infrastruktur serantau dan rentas sempadan, untuk menyokong pembangunan ekonomi dan kesejahteraan manusia dengan tumpuan pada akses yang saksama serta mampu milik untuk semua. SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		kekurangan kemudahan riadah di kawasan PPR turut menjejaskan keselesaan dan kesejahteraan penduduk. Keadaan ini memberi kesan kepada kualiti hidup masyarakat serta pembangunan bandar yang lebih mampan.				Sasaran 11.2 Menjelang 2030, menyediakan akses kepada sistem pengangkutan yang selamat, berpatutan, boleh dicapai dan mampan kepada semua, meningkatkan keselamatan jalan raya, terutamanya dengan memperluas kemudahan pengangkutan awam, dengan tumpuan khusus pada keperluan golongan berisiko, wanita, kanak-kanak, orang kurang upaya dan warga emas.
5.	Kelemahan tadbir urus dan penyelarasan penyampaian perkhidmatan	Keberkesanan tadbir urus menjadi antara isu yang sering dibangkitkan oleh komuniti di Parlimen Kuala Terengganu. Antara cabaran yang dikenal pasti ialah kurangnya libat urus antara agensi kerajaan dengan komuniti, pertindihan bidang kuasa antara agensi penguat	Tadbir Urus	Nelayan, OKU, ibu tunggal	Chendering, Sri Tunjong, sekitar Kuala Terengganu	SDG 16: Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Kuat Sasaran 16.6 Membangunkan institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan telus pada semua peringkat. Sasaran 16.7 Memastikan pembuatan keputusan yang responsif, menyeluruh,

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		kuasa, kelewatan proses pentadbiran serta ketelusan agihan bantuan yang dipersoalkan oleh peserta. Di samping itu, kelemahan penyampaian maklumat kepada komuniti pekak dan isu pembangunan yang kurang terancang di beberapa kawasan turut menunjukkan keperluan kepada penyelarasan yang lebih berkesan. Penambahbaikan daripada aspek tadbir urus amat penting bagi memastikan penyampaian perkhidmatan awam lebih cekap, telus dan responsif terhadap keperluan masyarakat.				berpenyertaan dan berwakilan pada semua peringkat.

4.0 GAMBARAN KESELURUHAN PEMETAAN ISU

4.1 Perincian Hasil Dapatan Isu-isu

Jadual 4. Perincian Hasil Dapatan Temubual Mendalam

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
Temubual secara Mendalam 1: Temubual bersama Penggiat Seni Tarikh: 22 Mei 2026 Bilangan peserta: 1 orang			- Jabatan Pelancongan Negeri Terengganu - Jabatan Pendidikan Negeri
1.	Ketiadaan libat urus antara penggiat seni dan pihak kerajaan	Peserta menyatakan bahawa tiada libat urus yang mencukupi antara penggiat seni dan pihak kerajaan berkaitan isu kesenian dan kebudayaan setempat. Penggiat seni tidak diberikan ruang untuk duduk berbincang dan menyuarakan pandangan mengenai usaha mempertahankan serta memelihara seni budaya tempatan. Keadaan ini menyebabkan beberapa bentuk kesenian dan budaya terus disekat tanpa perbincangan yang menyeluruh apabila dilabel sebagai syirik. Ketiadaan platform dialog antara pihak berkepentingan menyukarkan usaha untuk mencapai persefahaman berhubung	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		pemeliharaan seni dan budaya warisan setempat.	
2.	Kurangnya minat generasi muda terhadap seni warisan tradisional	Peserta menyatakan bahawa minat generasi muda terhadap seni warisan tradisional semakin berkurangan. Sebagai contoh Pak Ya, seorang seniman batik, telah menimba ilmu pembuatan batik di Indonesia selama lima tahun dalam usaha mengusahakan seni tersebut. Namun, anak beliau tidak berminat untuk meneruskan kemahiran yang dimiliki. Keadaan ini menimbulkan kebimbangan terhadap kelangsungan seni warisan. Apabila penggiat seni tersebut meninggal dunia, tiada pewaris yang akan meneruskan pengetahuan dan kemahiran yang telah dikumpul dan dipupuk selama bertahun-tahun.	Jabatan Pelancongan Negeri Terengganu menyatakan bahawa isu berkaitan pembangunan dan latihan dalam bidang kraftangan lebih sesuai dirujuk kepada Kraftangan Terengganu kerana agensi tersebut bertanggungjawab menyediakan latihan dan pembangunan kraftangan. Jabatan Pelancongan Negeri Terengganu lebih berperanan dalam aspek promosi dan boleh menyediakan platform melalui program yang dianjurkan untuk pihak Kraftangan. Pejabat Pendidikan Negeri Terengganu menyatakan bahawa Terengganu, Kelantan, Pahang dan kawasan selatan Thailand mempunyai kekayaan warisan Nusantara, termasuk industri batik. Penyelesaian isu perlu diberi perhatian dan tidak hanya tertumpu kepada pengumpulan data melalui sesi dialog. Agensi berkaitan perlu hadir bersama bagi mengenal pasti penyelesaian jangka pendek dan jangka panjang. Industri batik perlu diperkasakan semula melalui usaha promosi dan mengembalikan minat masyarakat terhadap industri tersebut. Perhatian dan sokongan yang lebih kepada pembangunan industri warisan di Zon Timur turut diperlukan.

Jadual 5. Perincian Hasil Dapatan FGD 1

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 1: Dialog bersama Nelayan Pantai Tarikh: 22 Mei 2026 Bilangan peserta: 20 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 3 kumpulan			• Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM) • Jabatan Perikanan • Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)
1.	Kurangnya libat urus antara nelayan dan agensi kerajaan	Peserta menyatakan bahawa libat urus antara nelayan dan agensi kerajaan semakin berkurangan. Menurut peserta, sesi dialog dan soal jawab yang pernah diadakan bersama nelayan pada tahun 2024 tidak lagi dilaksanakan secara konsisten. Peserta turut menyatakan bahawa walaupun isu dan usul nelayan dibawa melalui AGM di peringkat persatuan kawasan dan negeri, status serta maklum balas terhadap usul tersebut sering tidak diketahui. Pada tahun 2024, tiada maklum balas diterima bagi usul yang dihantar, manakala pada tahun 2025 hanya dua maklum balas diterima, masing-masing daripada LKIM dan Jabatan Perikanan.	APMM memaklumkan bahawa sesi libat urus bersama komuniti telah dilaksanakan sebanyak empat kali pada tahun 2025 dan dua kali pada tahun 2026 oleh IPMN Terengganu dan IPMZ Kemaman. Sesi tersebut melibatkan komuniti maritim, nelayan, penduduk kampung dan komuniti bot pelancong melalui Program Sahabat Maritim (PSM), Sembang Teh Tarik dan Hari Kesedaran Keselamatan Maritim (HKKM). Jabatan Perikanan Malaysia memaklumkan bahawa isu yang dibangkitkan oleh nelayan telah diambil maklum dan beberapa Sesi Libat Urus (SLU) telah dilaksanakan bersama pihak berkepentingan. Antaranya ialah SLU pindaan Akta Perikanan 1985 (Akta A1780) pada 14 Mei 2026 di Akademi Perikanan Malaysia,

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			Chendering serta SLU bersama komuniti nelayan Besut pada 23 Julai 2026 berkaitan pelaksanaan Projek Kajian Seismik 3D Blok PM448 oleh Petronas yang melibatkan kawasan penangkapan ikan.
2.	Keperluan memperbaharui garis panduan untuk nelayan ke laut	Peserta menyatakan bahawa peraturan berkaitan status bot berlesen Zon A & B yang tidak membenarkan adanya penama kedua telah memberi kesan kepada nelayan. Sebagai contoh, peserta tidak memiliki bot sendiri dan hanya menggunakan bot milik pak saudara. Namun, dasar kerajaan menetapkan bahawa pemilik bot perlu berada di atas bot ketika aktiviti penangkapan ikan dijalankan. Keadaan ini menimbulkan kesukaran kerana pak saudara yang merupakan pemilik bot sudah berusia dan tidak lagi mampu turun ke laut akibat masalah kesihatan. Peserta turut mempersoalkan perbezaan peraturan antara kategori bot, apabila bot berlesen Zon C dibenarkan beroperasi walaupun pemilik tidak berada di atas bot, sedangkan bot berlesen Zon A dan B tidak mempunyai kelonggaran yang sama.	Jabatan Perikanan memaklumkan bahawa syarat pelesenan di bawah Seksyen 11, Akta Perikanan 1985 bertujuan melindungi nelayan tulen dan mengelakkan penyalahgunaan lesen. Pemilikan bersama bagi vesel Zon A dan B tidak dibenarkan, namun pertukaran hak milik kepada waris boleh dipohon bagi meneruskan operasi keluarga. Pemilik vesel Zon A dan B diwajibkan berada di atas bot bagi memastikan subsidi seperti Subsidi Minyak Diesel dan Elaun Sara Hidup Nelayan diterima oleh nelayan yang aktif. Bagi pemilik yang uzur atau lanjut usia, permohonan khas berserta dokumen sokongan boleh dikemukakan untuk pertimbangan Jabatan. Perbezaan syarat antara Zon A/B dan Zon C adalah berdasarkan skala operasi, iaitu Zon A/B melibatkan nelayan berskala kecil manakala Zon C melibatkan operasi komersial laut dalam.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			Nelayan yang mempunyai kes khas boleh mendapatkan rundingan di Pejabat Perikanan Daerah.
3.	Kemerosotan hasil tangkapan	Peserta menyatakan bahawa hasil tangkapan ikan semakin berkurang. Keadaan ini disebabkan oleh aktiviti penggunaan pukot tunda. Penggunaan pukot tunda dilihat telah menghapuskan kawasan pembiakan ikan. Perkara ini menjejaskan sumber ikan di perairan. Peserta turut memberi contoh bahawa pada tahun 1980 hingga 1990, apabila unjang dipasang, ikan aji-aji mudah diperolehi. Namun, bermula hujung tahun 1990-an hingga kini, ikan tersebut semakin hilang dan tidak lagi dijumpai, dengan peningkatan penggunaan pukot tunda pada tempoh tersebut. Selain itu, peserta menjelaskan bahawa walaupun pukot tunda menggunakan mata pukot yang besar, ia menjadi lebih kecil ketika proses penundaan, menyebabkan anak ikan turut terperangkap.	Jabatan Perikanan memaklumkan bahawa langkah berterusan dilaksanakan bagi memastikan kelestarian sumber perikanan. Zon A, iaitu kurang 5 batu nautika dari pantai, dikhususkan kepada nelayan tradisional dan pukot tunda komersial dilarang beroperasi di zon tersebut. Penguatkuasaan dilaksanakan melalui Pemantauan, Pengawalan dan Pengawasan (MCS), termasuk kawalan saiz mata pukot minimum 38 mm pada bahagian pundi. Bagi menangani pengurangan spesies sasaran seperti ikan aji-aji, Jabatan Perikanan melaksanakan program penempatan tukun tiruan di perairan pesisir Terengganu bagi memulihkan habitat dan kawasan pembiakan serta menjadi penghalang fizikal kepada pencerobohan pukot tunda.
4.	Hakisan pantai dan kedalaman air di pelabuhan semakin cetek	Peserta memaklumkan bahawa Pelabuhan Chendering telah menjadi semakin cetek akibat hakisan pantai, dengan sekitar 650 kaki kawasan pantai terjejas.	LKIM memaklumkan bahawa LKIM berperanan sebagai penyedia peruntukan bagi pembangunan Pelabuhan LKIM Chendering (PLC), manakala kerja-kerja pemecah ombak (<i>breakwater</i>) akan

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Keadaan ini berlaku disebabkan pergerakan arus ombak yang membawa pasir dari pantai ke kawasan pelabuhan. Kesan daripada keadaan ini, ruang pelabuhan bot semakin berkurangan. Kawasan parkir bot A dan B turut terjejas sehingga bot terpaksa diparkir di lokasi yang lebih jauh. Dahulunya, pelabuhan tersebut mampu menampung sekitar 100 buah bot. Kini kapasiti menurun kepada kurang daripada 50 buah bot. Peserta turut menyatakan bahawa peruntukan sebanyak RM192 juta bagi kerja-kerja penambahbaikan darat dan laut telah diluluskan. Namun sehingga kini projek tersebut masih dalam proses untuk bermula.	dilaksanakan oleh JPS dan kerja-kerja atas tanah oleh JKR. Bagi JKR, pembangunan tersebut melibatkan dua pakej tender. Pakej pertama telah dimulakan dengan taklimat dan lawatan tapak telah dilaksanakan, manakala pakej kedua masih dalam proses penyediaan perolehan dan penetapan skop. Bagi JPS pula, kajian alam sekitar dan hidrolik (EIA) sedang dijalankan dan dijangka siap pada Ogos sebelum proses tender diteruskan.
5.	Syarat subsidi petrol nelayan terlalu ketat	Peserta menyatakan bahawa syarat untuk nelayan pemegang Lesen Sampan Khas (LSK) mendapatkan subsidi petrol sebanyak RM1.65 sukar dipenuhi. Antara syarat yang ditetapkan ialah nelayan perlu mempunyai rekod sekurang-kurangnya 120 hari turun ke laut. Peserta memohon agar syarat tersebut dikaji semula dan tempoh rekod hari ke laut dipendekkan bagi memudahkan nelayan mendapatkan subsidi serta membantu mengurangkan beban kos operasi.	LKIM memaklumkan bahawa LKIM dan Jabatan Perikanan bersetuju menetapkan tempoh 120 hari sebagai syarat bagi nelayan mengisytiharkan pendaratan hasil tangkapan. Dalam tempoh lapan bulan, nelayan perlu turun ke laut sekurang-kurangnya 15 hari. Ketetapan 120 hari tersebut merupakan syarat bagi mengisytiharkan seseorang sebagai nelayan tulen di bawah Akta

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			Persatuan Nelayan. LKIM tidak mempunyai kuasa untuk mengubah dasar tersebut.
6.	Kuota petrol subsidi tidak mencukupi	Peserta menyatakan bahawa nelayan yang berdaftar di bawah Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) dibenarkan membeli petrol bersubsidi sehingga kuota maksimum 50 liter sehari. Untuk mendapatkan subsidi tersebut, nelayan perlu berdaftar dengan SSM, memiliki bot serta mendapatkan surat sokongan daripada stesen minyak. Namun, peserta berpendapat bahawa kuota 50 liter sehari adalah tidak mencukupi kerana penggunaan genset sahaja memerlukan sekitar 30 liter bagi satu malam untuk aktiviti mencandat sotong. Keadaan ini menyebabkan bekalan petrol subsidi yang diperuntukkan tidak dapat menampung keperluan operasi nelayan.	LKIM menyatakan bahawa kuota petrol ditetapkan berdasarkan kuasa kuda enjin melalui dasar yang telah ditetapkan. LKIM mengakui bahawa kuota 50 liter tidak mencukupi bagi nelayan yang perlu pergi ke kawasan penangkapan ikan yang lebih jauh, namun LKIM tidak mempunyai autoriti untuk mengubah ketetapan tersebut.
7.	Ketidakseimbangan agihan bantuan nelayan	Peserta menyatakan bahawa bantuan yang diberikan kepada nelayan tidak menyeluruh dan berlaku masalah dalam agihan bantuan. Sebagai contoh, terdapat pemberian beras kepada nelayan tetapi hanya	Jabatan Perikanan memaklumkan bahawa penerima bantuan dipilih berdasarkan kelayakan dan permohonan. Bantuan seperti GPS dan echosounder disediakan untuk

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		sebahagian sahaja yang menerima, manakala sebahagian lagi tidak mendapat bantuan tersebut. Selain itu, peserta menyatakan bahawa bantuan seperti GPS yang diberikan oleh LKIM berlaku secara berulang kepada individu yang sama selama dua tahun berturut-turut. Keadaan yang sama turut berlaku bagi bantuan <i>ecosounder</i>. Peserta turut menyatakan bahawa ketua jaringan didapati hanya memberikan bantuan kepada kumpulan tertentu sahaja. Cadangan turut dikemukakan supaya senarai bantuan direkodkan dan nama penerima dihantar melalui Persatuan Nelayan Kawasan.	kegunaan bersama komuniti perikanan. Rekod penerima diselenggara bagi mengelakkan pertindihan bantuan dan diselaraskan bersama Ketua Jaringan Perikanan dan Komuniti Perikanan (myKP). Syarat asas pemohon ialah warganegara Malaysia berumur 18 tahun ke atas dan aktif dalam rantai nilai perikanan, dengan keutamaan diberikan kepada nelayan tulen, peserta myKP, myAP dan kumpulan sasar perikanan. Pemohon turut digalakkan mengikuti latihan, kursus dan bimbingan teknikal yang dianjurkan oleh Jabatan Perikanan Malaysia atau Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan.
8.	Pertindihan kuasa agensi	Peserta menyatakan berlaku pertindihan kuasa antara Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM), Jabatan Perikanan, Polis Marin dan Jabatan Laut. Oleh itu, berlaku fungsi penguatkuasaan yang hampir sama, pemeriksaan berulang terhadap nelayan serta kekeliruan tentang agensi yang bertanggungjawab dalam sesuatu isu.	APMM memaklumkan bahawa penguatkuasaan di Zon Maritim Malaysia melibatkan beberapa agensi berdasarkan bidang kuasa masing-masing. APMM meliputi perairan pantai hingga Zon Ekonomi Eksklusif (ZEE) dan pelantar benua sehingga 200 batu nautika, manakala Pasukan Polis Marin (PPM) berfokus kepada perairan pesisir, pulau berpenduduk, pelabuhan, tasik, sungai, empangan dan perairan wilayah sehingga 12

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta turut memberi contoh apabila berlaku pencerobohan, laporan yang dibuat kepada satu agensi akan dirujuk kepada agensi lain sehingga menimbulkan keadaan saling menuding jari antara pihak berkaitan.	batu nautika. Jabatan Perikanan menguatkuasakan Akta Perikanan 1985 terhadap vesel nelayan, manakala Jabatan Laut berfokus kepada pematuhan Ordinan Perkapalan Saudagar 1952 bagi bot penumpang, kargo dan feri. Pemeriksaan berulang boleh berlaku disebabkan maklumat daripada pelbagai sumber, keperluan pematuhan undang-undang dan KPI agensi masing-masing.
9.	Proses gantung lesen lambat	Peserta menyatakan bahawa proses pergantungan lesen yang mengambil masa lama telah menjejaskan pendapatan nelayan. Nelayan yang menggunakan bot orang lain tanpa kehadiran pemilik bot dikenakan saman dan lesen digantung. Apabila lesen digantung, nelayan tidak dapat menjalankan sebarang aktiviti perikanan. Proses penyelesaian pula melibatkan beberapa peringkat, iaitu daripada Maritim ke Jabatan Perikanan, kemudian ke peringkat Ibu Pejabat untuk mendapatkan nilai saman. Sekiranya nelayan tidak berpuas hati dengan kadar bayaran, proses penilaian semula perlu melalui langkah yang sama.	Jabatan Perikanan memaklumkan bahawa proses penguatkuasaan mengambil masa kerana melibatkan pelbagai agensi seperti APMM dan Polis Marin. Proses turut menjadi lebih lama apabila nelayan membuat rayuan terhadap kompaun yang dikenakan kerana kes tersebut perlu dibawa semula kepada jawatankuasa untuk pertimbangan pengurangan kompaun. Bagi kesalahan besar, jumlah kompaun boleh mencecah RM100,000, manakala kesalahan kecil seperti pelanggaran zon A dan B biasanya dikenakan sekitar RM800 hingga RM1,000, dengan jumlah yang meningkat bagi kesalahan berulang. Jabatan turut menjelaskan bahawa

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta memohon agar proses ini dipercepatkan bagi mengurangkan kesan terhadap pendapatan nelayan.	istilah yang tepat bukan penggantungan lesen, sebaliknya lesen nelayan dipegang sementara menunggu keputusan hukuman dan nelayan tidak dibenarkan turun ke laut dalam tempoh tersebut. Proses ini biasanya mengambil masa sekitar empat hingga enam minggu kerana kes perlu dirujuk kepada pendakwa raya di ibu pejabat yang mengendalikan kes di seluruh Malaysia. Bagi negeri-negeri, penguatkuasaan boleh menggunakan enakmen negeri, manakala kes di bawah Akta Perikanan 1985 perlu dikendalikan di peringkat Persekutuan.
10.	Kekurangan kemudahan asas di pangkalan nelayan	Peserta menyatakan bahawa pos atau pangkalan nelayan telah dibina dengan bantuan daripada LKIM. Namun, kemudahan asas seperti bekalan air dan elektrik masih belum disediakan di pangkalan tersebut. Peserta memohon agar kemudahan air dan elektrik dapat disalurkan ke pangkalan yang sedia ada bagi memudahkan urusan dan operasi nelayan.	LKIM menyatakan bahawa Pengkalan Nelayan Rajawali dibina oleh komuniti dan LKIM hanya berperanan menaik taraf kemudahan sedia ada. LKIM hanya menyediakan kemudahan jeti untuk tujuan baik pulih, manakala utiliti perlu didaftarkan sendiri oleh nelayan.
11.	Digitalisasi Urusan Permohonan Nelayan	Semua urusan pendaftaran dan permohonan perlu dilakukan melalui aplikasi seperti Isytihar atau MYISYTHAR. Walau bagaimanapun, pengguna berdepan	LKIM menyatakan bahawa MyIsytihar merupakan aplikasi yang dibangunkan oleh LKIM bagi membolehkan nelayan mengisytiharkan peralatan untuk

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		pelbagai masalah teknikal, termasuk aplikasi yang sering mengalami gangguan dan prestasi yang perlahan. Selain itu, sistem pada telefon bimbit tidak sentiasa dikemas kini, manakala resit yang dijana melalui aplikasi juga kurang jelas dan sukar dibaca. Keadaan ini menyebabkan penggunaan aplikasi secara keseluruhannya tidak berjalan dengan lancar serta menimbulkan kesukaran kepada nelayan dalam menguruskan urusan berkaitan. Tambahan pula, sebahagian nelayan tidak mempunyai kemampuan kewangan untuk membeli telefon bimbit baharu yang lebih sesuai bagi menyokong penggunaan aplikasi tersebut.	mendapatkan insentif. Namun, aplikasi tersebut kini memerlukan peranti Android 10 ke atas, sedangkan sebahagian nelayan masih menggunakan telefon dengan sistem operasi yang lebih rendah. Bagi mengatasi kekangan tersebut, LKIM masih mengekalkan perkhidmatan juruisyihar di kompleks-kompleks pendaratan supaya nelayan boleh mendapatkan bantuan untuk membuat pengisytiharan. LKIM turut memaklumkan bahawa nelayan yang telah berdaftar lebih cenderung membuat pengisytiharan kerana ia diperlukan untuk mendapatkan subsidi.
12.	Keberkesanan Alat Kecemasan <i>Personal Locator Beacon</i> (PLB)	Nelayan membangkitkan kebimbangan terhadap tahap keberkesanan alat kecemasan <i>Personal Locator Beacon</i> (PLB) yang didapati tidak berfungsi dengan baik ketika diperlukan. Terdapat laporan bahawa isyarat kecemasan yang dihantar melalui alat tersebut tidak menerima sebarang maklum balas dalam tempoh yang lama.	APMM memaklumkan bahawa peranti yang digunakan oleh Encik Zamri merupakan <i>Search and Rescue Transponder</i> (SART) dan bukannya <i>Personal Locator Beacon</i> (PLB). Sistem Cospas-Sarsat hanya menerima isyarat daripada beacon berdaftar seperti PLB, EPIRB dan ELT. Oleh itu, isyarat daripada peranti SART tidak dapat dikesan melalui sistem Cospas-Sarsat.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Sebagai contoh, pernah berlaku keadaan di mana panggilan kecemasan dibuat selama hampir dua jam tanpa sebarang respons daripada pihak berkaitan. Keadaan ini menimbulkan kebimbangan terhadap aspek keselamatan nelayan di laut, terutamanya ketika berdepan kecemasan yang memerlukan tindakan dan bantuan segera.	

Jadual 6. Perincian Hasil Dapatan FGD 2

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 2: Dialog bersama Komuniti Operator Pelancongan Tarikh: 23 Mei 2026 Bilangan peserta: 4 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 1 kumpulan			- Majlis Bandaraya Kuala Terengganu (MBKT) - Jabatan Tenaga Kerja (JTK)
1.	Keberkesanan pejabat promosi pelancongan luar negara	Peserta menyatakan bahawa terdapat pejabat promosi di luar negara yang ditugaskan untuk mempromosikan pelancongan di Malaysia. Namun, peserta mempersoalkan keberkesanan dan pelaksanaan tugas oleh staf di pejabat tersebut serta bagaimana kerja promosi tersebut dijalankan. Peserta turut mendesak agar MOTAC mempergiatkan usaha promosi pelancongan di Malaysia sempena Tahun Melawat Malaysia.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
2.	Kepupusan seni ukiran dan keris	Peserta menyatakan bahawa seni ukiran kayu dan pembuatan keris semakin pupus. Keadaan ini berlaku kerana golongan muda kurang berminat terhadap kesenian dan kebudayaan tradisional. Peserta turut menyatakan bahawa tiada pelapis yang akan mewarisi kemahiran tersebut kerana generasi muda tidak berminat untuk meneruskan seni warisan ini.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>
3.	Sekatan aktiviti kesenian	Peserta menyatakan terdapat sekatan terhadap sektor kebudayaan dan kesenian. Sebagai contoh, program komuniti Cina seperti persembahan pentas dihadkan dengan pelbagai syarat, termasuk larangan pakaian yang dianggap tidak sesuai. Peserta turut menyatakan bahawa pada awalnya terdapat peraturan seperti larangan perempuan membuat persembahan bersama lelaki dan hanya dibenarkan persembahan oleh perempuan sahaja. Namun, kemudian berlaku perubahan arahan yang menyebabkan persembahan tidak dibenarkan di atas pentas dan hanya boleh dilakukan di bawah pentas.	MBKT menyatakan bahawa permit persembahan dilaksanakan mengikut ketetapan Pentadbiran Kerajaan Negeri dan tidak boleh diubah oleh pihak majlis sesuka hati. Permit tersebut tertakluk kepada Enakmen Hiburan Negeri, termasuk larangan mengadakan sebarang persembahan pada malam Jumaat dan sebelum solat Jumaat.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
4.	Sekatan perarakan kebudayaan	Peserta menyatakan bahawa selepas pertukaran pentadbiran di Terengganu, terdapat sekatan terhadap aktiviti membawa patung atau tokong ke dalam negeri tersebut. Perarakan juga dihadkan hanya dalam jarak satu kilometer di Jalan Ayer Jernih sahaja. Peserta berpendapat bahawa penghadan aktiviti ini memberi kesan kepada sektor pelancongan kerana mengurangkan kehadiran pengunjung yang ingin melihat aktiviti budaya masyarakat berbilang kaum.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>
5.	Kekurangan kemudahan tandas pelancong	Peserta menyatakan bahawa kedudukan tandas awam yang terlalu jauh di kawasan Batu Buruk dan Syahbandar menyukarkan pelancong yang datang. Selain itu, keadaan tandas tersebut juga dilaporkan tidak bersih dan berbau busuk. Keadaan ini memberi kesan kepada keselesaan pelancong yang berkunjung ke kawasan tersebut.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>
6.	Kesesakan lalu lintas di Pasar Payang	Peserta menyatakan bahawa kesesakan lalu lintas yang sangat ketara berlaku di kawasan Pasar Payang sehingga menjejaskan pergerakan pelancong untuk datang melawat. Keadaan ini dilihat lebih serius terutama pada waktu puncak. Peserta turut memaklumkan bahawa tiada pemantauan yang mencukupi dilakukan pada waktu tersebut, sehingga	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		menyebabkan kesesakan boleh berlaku sehingga kira-kira 1 kilometer.	
7.	Kekurangan tempat parkir bas pelancong	Peserta menyatakan bahawa terdapat kekurangan tempat parkir, khususnya bagi pemandu bas yang membawa pelancong. Keadaan ini menyukarkan proses menurunkan pelancong di kawasan Pasar Payang. Keadaan menjadi lebih rumit apabila kawasan yang sebelum ini digunakan untuk menurunkan penumpang telah diletakkan penghadang dan tidak lagi boleh digunakan. Akibatnya, pelancong perlu berjalan jauh dari kawasan parkir untuk ke Pasar Payang. Peserta turut menyatakan bahawa beberapa lokasi lain seperti Kedai Nasi Dagang Atas Tol juga memerlukan penambahan kawasan parkir.	MBKT menyatakan bahawa parkir bas tidak disediakan di Pasar Payang dan bas pelancong ditempatkan di kawasan Syahbandar. Bas juga tidak dibenarkan masuk ke Pasar Payang bagi mengurangkan gangguan terhadap lalu lintas kerana ruang yang terhad dan kapasiti parkir kereta yang tidak mencukupi. Bagi memudahkan pergerakan pengunjung dari kawasan parkir bas, MBKT bercadang mempromosikan penggunaan beca serta mencadangkan penyediaan <i>buggy</i> sebagai pengangkutan alternatif.
8.	Kekurangan parkir OKU	Peserta menyatakan bahawa tiada kemudahan parkir khas untuk orang kurang upaya (OKU) di Pasar Payang baru. Walaupun terdapat parkir OKU, ia terletak di kawasan Pasar Payang lama yang sudah tidak digunakan.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi dialog</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Selain itu, lokasi parkir tersebut berada di seberang jalan, menyebabkan pengguna OKU perlu melintas jalan untuk ke kawasan Pasar Payang.	
9.	Ketiadaan perlindungan sosial pemandu pelancong	Peserta menyatakan bahawa pemandu pelancong tidak dilindungi oleh insurans dan PERKESO. Keadaan ini berlaku kerana pekerjaan mereka tidak bersifat harian, dan terdapat tempoh sehingga tiga bulan tanpa pekerjaan. Peserta turut menyatakan bahawa walaupun sektor gig telah mempunyai bentuk perlindungan sosial tertentu, pemandu pelancong juga perlu diberikan perlindungan yang sewajarnya bagi memastikan kebajikan mereka terjamin.	JTK menyatakan bahawa perlindungan pemandu pelancong bergantung kepada status pekerjaan mereka. Pemandu pelancong yang bekerja dengan syarikat dianggap sebagai pekerja syarikat dan perlindungan di bawah PERKESO adalah tanggungjawab majikan. Bagi pemandu pelancong yang bekerja sendiri, mereka boleh mendapatkan perlindungan melalui skim caruman Lindung Kendiri yang disediakan untuk pekerja sendiri.

Jadual 7. Perincian Hasil Dapatan FGD 3

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 3: Dialog bersama Komuniti Cina Tarikh: 23/05/2026 Bilangan peserta: 9 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan			• MBKT • Pejabat Daerah Kuala Terengganu (PDKT) • Agensi Pengangkutan Awam Darat (APAD) • Kementerian Perdagangan Dalam Negeri (KPDN)
1.	Keusangan Gerbang Kampung Cina	Peserta menyatakan bahawa gerbang Kampung Cina menunjukkan tanda-tanda keusangan seperti kemasan yang pudar, kerosakan pada panel struktur, serta sistem pencahayaan yang tidak lagi efisien. Peserta turut memaklumkan bahawa pernah berlaku runtuhan kecil pada struktur tersebut yang terkena kenderaan yang melalui kawasan itu pada tahun 2024, ketika musim monsun.	MBKT menyatakan bahawa pintu gerbang tersebut bukan dibina atau diuruskan oleh MBKT, sebaliknya berada di bawah persatuan. Persatuan pernah mengemukakan cadangan untuk menambah baik pintu gerbang di Kampung Tiong, namun sehingga kini tiada tindakan lanjut dilaksanakan.
2.	Tekanan air rendah	Peserta menyatakan berlaku tekanan air yang rendah di sekitar Kuala Terengganu yang menjejaskan keperluan air harian penduduk serta aktiviti perniagaan. Kesannya, ianya memberi kesan kepada daya tarikan kawasan tersebut sebagai destinasi pelancongan.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Tekanan air rendah ini disebabkan oleh keadaan paip yang telah uzur. Penduduk terpaksa memasang pam air untuk mendapatkan bekalan air, namun tindakan tersebut tidak dibenarkan kerana boleh menjejaskan bekalan air di kawasan lain. Peserta turut memaklumkan bahawa cadangan untuk menukar paip lama telah dihantar ke Pejabat Menteri pada tahun 2023, namun masih belum menerima sebarang maklum balas. Selain itu, paip air bawah laut di Pulau Redang turut dikatakan bocor, dan isu ini telah diketahui pihak berkuasa tetapi masih belum dapat diselesaikan.	
3.	Pemeliharaan kawasan pelancongan terhad	Peserta mencadangkan supaya kawasan pelancongan dipelihara dan ditambah baik. Sebagai contoh, di Kampung Cina terdapat tujuh jalan yang sebelum ini menjadi tarikan pelancong kerana pelancong datang untuk melawat keseluruhan kawasan tersebut. Namun pada masa kini, hanya dua jalan sahaja yang dijaga dan dipelihara iaitu Jalan Penyu dan Jalan Payang kerana kedua-duanya dijadikan jalan angkat. Keadaan ini menyebabkan pelancong hanya tertumpu kepada dua jalan tersebut, sedangkan sebelum ini mereka melawat lebih banyak kawasan di Kampung Cina.	Pegawai Daerah menyatakan bahawa pembangunan di kawasan tersebut pada asalnya merupakan inisiatif daripada wakil kawasan berkenaan. Kampung Cina turut menerima pengiktirafan warisan daripada UNESCO dan pembangunan di kawasan tersebut semakin pesat, termasuk pembinaan dua buah hotel baharu. Kerosakan jalan yang berlaku dipercayai berkaitan dengan kerja pembinaan dan menjadi tanggungjawab pemaju untuk dibaiki. Manakala, pembangunan lorong tersebut merupakan inisiatif komuniti sendiri.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
4.	Anjing liar berkeliaran	Peserta menyatakan bahawa terdapat banyak anjing berkeliaran di sekitar Kuala Terengganu. Keadaan ini menimbulkan cabaran dalam pengurusan haiwan liar di kawasan tersebut. Peserta turut menyatakan bahawa tindakan menangkap anjing tersebut boleh menimbulkan reaksi daripada persatuan pencinta haiwan, manakala proses untuk memandulkan anjing pula memerlukan kos dan usaha yang tinggi. Hal ini menyebabkan pengurusan anjing liar menjadi sukar untuk dilaksanakan secara menyeluruh.	MBKT memaklumkan bahawa aktiviti penangkapan anjing liar dilaksanakan secara berterusan. Bagi tempoh Januari hingga Jun 2026, sebanyak 178 ekor anjing liar telah ditangkap. MBKT turut menerima banyak aduan berkaitan anjing liar, namun tindakan lanjut masih terhad kerana kemudahan pengangkutan yang diperlukan belum tersedia.
5.	Permit hiburan yang membebaskan persatuan	Peserta menyatakan bahawa sejak tahun lepas, persatuan perlu memohon serta membayar permit hiburan kepada PBT untuk menjalankan aktiviti persatuan. Hal ini termasuk program makan malam tahunan Persatuan Hainan yang turut melibatkan persembahan. Peserta menyatakan bahawa walaupun program tersebut hanya melibatkan ahli persatuan, dijalankan secara tertutup di dalam dewan, serta persembahan dilakukan dengan pakaian yang sopan, permohonan permit masih diperlukan.	MBKT menyatakan bahawa permit persembahan dilaksanakan mengikut ketetapan Pentadbiran Kerajaan Negeri dan tidak boleh diubah oleh pihak majlis sesuka hati. Permit tersebut tertakluk kepada Enakmen Hiburan Negeri, termasuk larangan mengadakan sebarang persembahan pada malam Jumaat dan sebelum solat Jumaat.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta memohon agar diberikan pengecualian untuk program kebudayaan, sembahyang dan aktiviti dalaman persatuan daripada keperluan permit tersebut.	
6.	Saliran tidak berkesan	Peserta menyatakan bahawa saluran dan perparitan yang kurang berkesan telah menyebabkan berlakunya banjir kilat, terutamanya di sekitar Paya Keladi dan Cerong Lanjut. Keadaan ini menjejaskan kawasan sekitar apabila berlaku hujan lebat. Peserta turut memaklumkan bahawa masalah tersebut berpunca daripada saluran dan parit yang tersumbat akibat sampah sarap.	MBKT memaklumkan bahawa kawasan Paya Keladi dan Cerong Lanjut biasanya tidak mengalami banjir kilat ketika hujan biasa. Banjir kilat berlaku apabila hujan bertembung dengan keadaan air pasang yang menghalang proses pelepasan air. Aliran air dari kawasan Padang Bola dan Paya Keladi disalurkan melalui Pasar Payang, menyebabkan kapasiti saluran tidak mencukupi ketika air pasang dan seterusnya berlaku banjir kilat.
7.	Kekurangan parkir	Peserta menyatakan bahawa terdapat kekurangan ruang parkir di Kuala Terengganu disebabkan oleh keterbatasan tanah. Walaupun terdapat parkir satelit (<i>satellite parking</i>) lot disediakan, lokasinya tidak mesra pejalan kaki. Peserta turut memaklumkan bahawa kawasan tersebut tiada teduhan seperti pokok atau kemudahan berteduh, menyebabkan ia tidak selesa digunakan. Peserta mencadangkan agar usaha memperkasa penggunaan parkir tersebut perlu disertai dengan	MBKT menyatakan bahawa isu kekurangan parkir di Pasar Payang telah berlaku sejak dahulu. Kapasiti parkir telah diambil kira semasa peringkat awal pembangunan Pasar Payang, namun keperluan parkir meningkat terutama ketika penganjuran sesuatu acara. MBKT turut menggalakkan penggunaan beca sebagai alternatif bagi mengurangkan kebergantungan kepada parkir. Bagi parkir satelit di bawah Program Bandar Selamat, penyediaan parkir berbumbung turut

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		penambahbaikan kemudahan agar sesuai dengan keadaan cuaca di Terengganu yang panas.	dipertimbangkan dengan mengambil kira imej dan kesesuaian visual bandar.
8.	Kekerapan dan laluan bas awam tidak cekap	Peserta menyatakan bahawa bas awam berwarna merah jambu sangat membantu komuniti, namun penggunaannya masih rendah kerana kekerapan perkhidmatan hanya satu jam sekali. Keadaan ini menyebabkan orang ramai kurang menggunakan pengangkutan tersebut. Peserta memberi contoh perjalanan ke Bukit Kecil yang mengambil masa sekitar 10 minit dengan kereta, tetapi menjadi sekitar satu jam dengan bas kerana laluan sedia ada yang melalui banyak hentian seperti dari Pasar Payang ke bank dan kawasan lain. Peserta mencadangkan supaya laluan bas diasingkan kepada laluan bandar <i>city route</i> dan laluan jarak jauh <i>long route</i>, serta setiap laluan perlu lebih efisien agar tidak mengambil masa terlalu lama.	APAD menyatakan bahawa kekerapan perkhidmatan bas adalah setiap 30 minit dan 60 minit pada waktu puncak, serta 90 minit pada waktu bukan puncak, tertakluk kepada kontrak sedia ada bagi laluan MyBAS. Cadangan perubahan laluan ke KTCC dan Mayang Mall masih dalam perancangan. Bagi laluan antara bandar, masa menunggu adalah sekitar 30 minit dengan jumlah hentian yang banyak. Pergerakan bas dipantau melalui sistem GPS bagi memastikan perkhidmatan mengikut laluan yang ditetapkan.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
9.	Persaingan e-dagang tidak seimbang	Peserta menyatakan bahawa terdapat gangguan terhadap ekonomi perniagaan setempat akibat kehadiran platform pembelian atas talian seperti <i>Pinduoduo</i>. Keadaan ini memberi kesan kepada peniaga tempatan kerana barangan yang dijual melalui platform tersebut ditawarkan pada harga yang lebih murah. Peserta turut menyatakan bahawa faktor seperti pengeluaran secara besar-besaran di China serta ketiadaan cukai yang setara menyebabkan harga barangan menjadi lebih rendah berbanding pasaran tempatan. Peserta juga mencadangkan agar Malaysia mencontohi Thailand yang mengenakan cukai bagi melindungi peniaga tempatan, kerana peniaga tempatan perlu melalui pelbagai proses dan keperluan pematuhan.	KPDN Negeri Terengganu memaklumkan bahawa beberapa inisiatif dilaksanakan bagi membantu peniaga di Pasar Payang dan KTCC menghadapi peningkatan kos operasi serta penurunan hasil jualan. Inisiatif tersebut merangkumi Program Pasar Tumpuan Pelancongan dan Pasar Patuh, Program Jualan Rahmah, bantuan permohonan Fleet Card SKDS dan SKPS serta khidmat berkaitan permit jualan murah kepada peniaga yang layak.
10.	Penempatan haram dan setinggan	Terdapat penempatan penduduk dalam kawasan tanah perkuburan Cina yang didiami oleh warganegara Malaysia dalam keadaan serba kekurangan dan menyerupai kawasan setinggan. Majoriti penduduk yang menetap di kawasan tersebut bekerja sebagai penggali kubur dan telah mendiami lokasi berkenaan sejak lebih 20 tahun yang lalu.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu menyatakan bahawa data berkaitan kawasan tersebut yang digunakan sejak lebih 20 tahun lalu didapati tidak tepat, termasuk maklumat mengenai 18 buah rumah yang dihuni oleh penduduk Melayu kerana lokasi lot berkenaan tidak dapat dikenal pasti. Perbincangan telah diadakan bersama Persatuan Chinese

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Kawasan penempatan tersebut dianggarkan merangkumi sekitar 18 buah rumah dan turut dihuni oleh penduduk Melayu. Selain itu, terdapat isu berkaitan sempadan tanah apabila pagar milik Yayasan Islam Terengganu didapati termasuk ke dalam sebahagian kawasan tanah perkuburan Cina. Perkara ini memerlukan penelitian lanjut terhadap status dan sempadan tanah di kawasan berkenaan.	Hokkien yang telah menjalankan pengukuran bagi mengenal pasti penempatan asal di kawasan tanah perkuburan. Isu tersebut telah berlarutan lebih 30 tahun dan menyukarkan tindakan penguatkuasaan untuk mengosongkan kawasan berkenaan. Persatuan bersetuju supaya kawasan penempatan tidak diperluaskan, namun masih terdapat penduduk yang terus menambah kawasan penempatan sehingga melibatkan tiga generasi. Pihak Pejabat Daerah berharap sempadan kawasan tersebut dapat ditandakan dengan jelas melalui proses demarkasi.
11.	Pembangunan dan penggunaan ruang terbiar	Kawasan pasar penjaja masyarakat Cina sebelum ini telah tidak lagi beroperasi berikutan kelulusan projek pembinaan kondominium oleh pihak Majlis Bandaraya Kuala Terengganu (MBKT) kira-kira dua tahun yang lalu. Keadaan ini menyebabkan kekurangan ruang perniagaan bagi penjaja yang sebelum ini bergantung kepada kawasan tersebut sebagai sumber pendapatan. Selain itu, terdapat sebuah tapak projek pembinaan di belakang tokong yang telah terbiar selama lebih kurang 15 tahun tanpa sebarang pembangunan.	MBKT menyatakan bahawa peniaga di tapak tersebut berniaga di atas tanah milik MBKT dan telah diberikan pilihan untuk berpindah ke kawasan <i>Waterfront</i>. Bagi projek terbengkalai milik YTL, permohonan telah dikemukakan namun masih berkemungkinan menghadapi sekatan daripada agensi teknikal.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Oleh itu, tapak berkenaan dicadangkan untuk dibangunkan semula sebagai lot gerai penjaja (<i>hawker stalls</i>) bagi menyediakan ruang perniagaan yang lebih tersusun dan memberi manfaat kepada komuniti setempat.	

Jadual 8. Perincian Hasil Dapatan FGD 4

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 4: Dialog bersama Komuniti Belia Tarikh: 23/05/2026 Bilangan peserta: 6 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 1 kumpulan			- Jabatan Belia Sukan Negeri Terengganu (JBSNT) - JTK - Pejabat Kesihatan Daerah (PKD) - Jabatan Pendidikan Negeri (JPN) - JKM - Polis Diraja Malaysia (PDRM) - Suruhanjaya Komunikasi Multimedia Malaysia (SKMM)
1.	Kekurangan pusat aktiviti belia di Kuala Terengganu	Peserta menyatakan bahawa tiada pusat aktiviti belia khusus untuk persatuan dan golongan belia di Kuala Terengganu. Permohonan untuk mewujudkan pusat tersebut telah dikemukakan sejak tahun 2023 melalui Majlis Perunding Belia, namun sehingga kini masih belum direalisasikan. Peserta turut menyatakan bahawa walaupun terdapat kemudahan seperti Pejabat Belia, penggunaannya adalah terhad. Penganjuran aktiviti sukan seperti badminton juga memerlukan kos sewaan stadium yang tinggi. Kos sewaan ini membebankan persatuan belia.	JBSNT menyatakan bahawa isu tempat berkumpul belia telah dibangkitkan dalam Majlis Persatuan Belia peringkat Daerah Kuala Terengganu. Kompleks Sukan Air boleh digunakan untuk perjumpaan komuniti kerana terdapat ruang yang masih kosong dan fasiliti tersebut sememangnya disediakan untuk kegunaan komuniti. Namun, aspek keselamatan perlu diberi perhatian sekiranya terdapat akses melalui pintu lain. Perkara tersebut masih boleh dibincangkan. JPSNT turut memaklumkan mengenai program MYHUB sebagai program perkumpulan belia yang dilaksanakan secara berkala dan boleh diselaraskan melalui Jabatan Belia dan Sukan Daerah. Fasiliti Jabatan Belia dan Sukan juga boleh disewa untuk kegunaan komuniti, manakala Stadium Sultan Ismail

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Selain itu, lokasi yang sebelum ini menjadi tempat berkumpul belia seperti Pulau Duyung telah dibangunkan, menyebabkan belia kehilangan ruang sosial untuk aktiviti komuniti.	Nasiruddin Shah berada di bawah Jabatan Belia dan Sukan Negeri.
2.	Keterhadan geran perniagaan	Peserta menyatakan bahawa peluang geran perniagaan yang disediakan tidak mencukupi untuk golongan belia. Ramai belia mempunyai perniagaan sendiri namun tidak mempunyai platform yang luas untuk memperluaskan pemasaran dan perniagaan mereka. Peserta memberi contoh geran yang disediakan oleh SME Corp sebanyak RM15,000, namun bantuan tersebut dilihat terhad dan tidak meluas. Selain itu, terdapat juga belia yang kurang mendapat pendedahan mengenai kewujudan geran-geran yang ditawarkan.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>
3.	Kurang minat belia dalam keusahawanan	Peserta menyatakan bahawa terdapat kurang kesedaran dalam kalangan belia untuk mengusahakan perniagaan. Belia masa kini didapati lebih cenderung kepada bidang lain seperti menjadi <i>influencer</i> berbanding menceburi bidang keusahawanan.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta turut menyatakan bahawa pihak Gabungan Pelajar Melayu Semenanjung (GPMS) ada menjalankan program turun ke sekolah bagi memberi motivasi kepada pelajar untuk meningkatkan kesedaran dalam kalangan belia.	
4.	Kurang peluang pekerjaan belia	Peserta menyatakan bahawa terdapat kekurangan peluang pekerjaan bagi golongan belia. Keadaan ini menyebabkan ramai remaja Cina memilih untuk keluar dari negeri bagi mencari peluang pekerjaan yang lebih baik. Peserta turut menyatakan bahawa tahap gaji yang ditawarkan di Kuala Terengganu adalah rendah. Walaupun terdapat gaji minimum sekitar RM1,900, kebanyakan majikan hanya menawarkan kadar tersebut sahaja kepada pekerja.	JTK menyatakan bahawa fungsi berkaitan peluang pekerjaan telah dipindahkan kepada PERKESO sejak tahun 2021. Peluang pekerjaan di sektor swasta kini ditawarkan melalui program MYFutureJobs di bawah PERKESO.
5.	Amalan kronisme dalam pemilihan kerja	Peserta menyatakan bahawa terdapat amalan kronisme dalam proses pemilihan kerja, khususnya dalam sektor kerajaan. Menurut peserta, terdapat keadaan di mana pihak tertentu sudah mempunyai individu yang telah dipilih terlebih dahulu sebelum proses	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		temuduga dijalankan, walaupun temuduga tetap diadakan. Peserta turut menyatakan bahawa kebanyakan individu yang dipilih mempunyai hubungan kekeluargaan dengan pihak tertentu. Keadaan ini menyebabkan ramai belia lebih memilih untuk bekerja di sektor swasta berbanding sektor kerajaan.	
6.	Kesihatan mental belia membimbangkan	Peserta menyatakan bahawa tahap kesihatan mental dalam kalangan belia semakin membimbangkan. Terdapat persepsi masyarakat dan keluarga yang melabelkan individu bermasalah mental sebagai “gila”, menyebabkan isu ini tidak ditangani secara berkesan dari segi rawatan dan pencegahan. Peserta turut berkongsi bahawa semasa sesi ceramah di sekolah, dianggarkan sekitar 70 peratus pelajar mengalami masalah <i>anxiety</i>. Selain itu, terdapat juga kes pelajar yang menunjukkan gambar berkaitan <i>self-harm</i>, yang	PKD menyatakan bahawa beberapa inisiatif berkaitan kesihatan mental telah diperkenalkan untuk masyarakat Terengganu, termasuk golongan belia berumur 15 hingga 30 tahun. Sehingga Jun 2026, sebanyak 523 kes baharu penyakit mental direkodkan, merangkumi kes daripada tahap ringan hingga teruk. Daripada jumlah tersebut, 72 kes melibatkan individu bawah 10 tahun, 104 kes berumur 10 hingga 15 tahun, 275 kes berumur 20 hingga 59 tahun dan 72 kes berumur lebih 60 tahun. Seramai 221 lelaki dan 302 perempuan direkodkan, manakala jumlah kes kumulatif di Terengganu adalah sekitar 22,000 kes. PKD turut memaklumkan bahawa faktor yang boleh mendorong kepada masalah kesihatan mental termasuk tekanan akademik, masalah keluarga, media

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		menggambarkan isu ini berada pada tahap yang serius dalam kalangan remaja.	sosial, kurang tidur, tekanan rakan sebaya, perubahan hormon, trauma dan pengalaman buruk, penyalahgunaan bahan serta masalah kesihatan fizikal. Jabatan Pendidikan Negeri Terengganu menyatakan bahawa semua golongan terdedah kepada isu kesihatan mental dan pendedahan berkaitan kesihatan serta penyakit mental diberikan kepada guru dan murid. Selepas pandemik COVID-19, peningkatan kecenderungan kemurungan dapat dilihat berdasarkan data, di samping isu buli dan amang seksual yang turut diberi perhatian. Saringan Minda Sihat dilaksanakan sebagai inisiatif pengesanan awal masalah emosi melibatkan murid Tahun 5 hingga Tingkatan 6. Saringan menggunakan PHQ-2 (<i>Patient Health Questionnaire-2</i>) dan GAD-2 (<i>Generalized Anxiety Disorder-2</i>) dilaksanakan sekali setahun kepada semua murid dan dua kali setahun bagi murid yang dikenal pasti cenderung mengalami masalah kesihatan mental.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
7.	Penggunaan media sosial tidak terkawal	Peserta menyatakan bahawa penggunaan media sosial yang tidak terkawal telah menyumbang kepada peningkatan kes perceraian. Menurut peserta, terdapat banyak kes perceraian yang berlaku dalam kalangan masyarakat, termasuk melibatkan golongan belia. Peserta turut menyatakan bahawa terdapat individu yang menceritakan keburukan pasangan mereka di media sosial seperti <i>Threads</i>, yang boleh menjejaskan hubungan dan meningkatkan konflik dalam rumah tangga.	JKM menyatakan bahawa pihaknya tidak mempunyai akses secara langsung kepada platform media sosial seperti SKMM yang mempunyai fungsi penapisan kandungan. JKM menerima aduan berkaitan keganasan rumah tangga, termasuk kes yang melibatkan media sosial, namun data khusus berkaitan kes tersebut tidak dapat diberikan. Perkhidmatan yang disediakan JKM merangkumi advokasi, perundangan serta kerjasama dengan pihak sekolah dan kesihatan bagi isu seperti perceraian dan kanak-kanak. Bagi kes yang melibatkan perceraian, JKM akan merujuk kepada Majlis Agama Islam.
8.	Penggunaan <i>vape</i> tidak terkawal	Peserta menyatakan bahawa penggunaan <i>vape</i> dalam kalangan belia semakin tidak terkawal. Terdapat satu kes yang dikongsikan di mana seorang belia yang menggunakan <i>vape</i> jenis "<i>mushroom</i>" telah terlibat dalam insiden melanggar kedai dengan kenderaan. Peserta turut menyatakan bahawa keadaan ini dikaitkan dengan tekanan mental dan kemurungan, di mana sesetengah belia mencuba bahan baharu sebagai cara untuk mengatasi tekanan yang dihadapi.	PDRM menyatakan bahawa penggunaan <i>vape</i> yang mengandungi cecair disyaki dadah sintetik seperti "<i>mushroom</i>" merupakan trend baharu yang semakin popular. Di Terengganu, sebanyak tujuh kes direkodkan pada tahun 2024 dan lima kes pada tahun 2025, manakala setakat tahun 2026 sebanyak 21.6 ml cecair yang disyaki mengandungi "<i>mushroom</i>" telah dirampas. Harga pasaran dianggarkan sekitar RM100 hingga RM200 bagi 10 ml. PDRM memaklumkan bahawa bahan tersebut disyaki mengandungi dadah sintetik seperti methamphetamine atau MDMB-4-EN-PINACA dan kes boleh melibatkan pertuduhan di bawah Seksyen 12(2), Akta Dadah Berbahaya 1952.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
9.	Keperluan sekatan kandungan media sosial	Peserta mempersoalkan mengenai keberkesanan sekatan internet dan media sosial, serta kawalan terhadap kandungan yang disiarkan. Peserta menyatakan terdapat kandungan di platform seperti TikTok yang banyak memaparkan aktiviti seperti lumba haram, pelajar bercium-ciuman, dan guru yang membuat siaran langsung mengajar. Peserta turut menyatakan bahawa keadaan ini dilihat memberi kesan kepada integriti serta menjadi contoh yang tidak baik kepada pengguna, khususnya kanak-kanak bawah umur yang menggunakan TikTok.	SKMM menyatakan bahawa penyalahgunaan media sosial merupakan cabaran yang memerlukan peranan bersama, khususnya dari aspek penggunaan teknologi kerana SKMM tidak dapat mengawal penggunaan peranti oleh individu di rumah. Dari aspek penapisan dan kandungan yang melanggar undang-undang, SKMM mengambil tindakan perundangan berdasarkan Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 serta bekerjasama dengan agensi berkaitan untuk mengenal pasti punca penyalahgunaan internet dan media sosial yang berkait dengan jenayah. SKMM turut melaksanakan Kempen Internet Selamat bersama pihak sekolah di lebih 600 buah sekolah di Terengganu pada tahun lalu. Selain itu, kempen yang sama turut dijalankan bersama PAWE di seluruh negeri Terengganu dan telah selesai dilaksanakan.

Jadual 9. Perincian Hasil Dapatan FGD 5

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 5: Dialog bersama Komuniti Orang Kurang Upaya Tarikh: 24 Mei 2026 Bilangan peserta: 21 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan			• PDKT • Jabatan Perikanan • APAD • MBKT • PKD • Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri Terengganu (SPNT) • JTK • Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM)
1.	Akses maklumat komuniti pekak terhad	Peserta menyatakan bahawa komuniti pekak menghadapi kesukaran untuk memahami promosi dan hebahan yang disampaikan. Sebagai contoh, program UPDI di bawah SUK Kerajaan Negeri Terengganu kebanyakannya disampaikan secara verbal, menyebabkan golongan pekak sukar memahami maklumat yang disebarkan. Keadaan yang sama turut berlaku dalam hebahan berkaitan pemotongan lesen dan cukai tanah. Peserta memohon agar Terengganu mencontohi pendekatan Selangor dengan menyediakan jurubahasa bahasa isyarat dalam setiap iklan atau hebahan.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu menyatakan bahawa bahan promosi berkaitan pembayaran cukai tanah dan urusan lain belum menyediakan video dalam bahasa isyarat. Perkara tersebut diakui sebagai satu kekurangan kerana pihak pejabat daerah tidak mempunyai kemahiran berkaitan bahasa isyarat. Jabatan Perikanan menyatakan bahawa pihak jabatan juga belum menyediakan bahan atau video dalam bahasa isyarat. Perkara ini boleh dibawa ke peringkat pembuat dasar untuk dipertimbangkan

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Selain itu, golongan pekak juga sering terlepas peluang seperti lesen penjaja kerana kekurangan akses maklumat yang mencukupi. Peserta turut menyatakan bahawa di bawah Akta OKU 2008, golongan OKU mempunyai hak kepada akses maklumat, namun pelaksanaannya di Terengganu masih belum setanding dengan negeri lain.	sebagai keperluan di setiap jabatan. Sekiranya terdapat arahan daripada pihak atasan untuk menyediakan video dalam bahasa isyarat, Jabatan Perikanan bersedia untuk melaksanakannya.
2.	Pemeriksaan bahasa isyarat lemah	Peserta menyatakan bahawa tahap pemeriksaan bahasa isyarat masih lemah dalam kalangan agensi kerajaan. Peserta mencadangkan agar petugas di kaunter pertanyaan mempunyai pengetahuan asas bahasa isyarat bagi memudahkan komunikasi dengan golongan pekak. Peserta turut berkongsi pengalaman di mana komunikasi di SUK tidak dapat difahami, serta di klinik apabila doktor dan jururawat tidak dapat memahami keadaan kesihatan pesakit pekak. Dalam keadaan tersebut, pesakit terpaksa menulis untuk menyampaikan masalah kesihatan. Peserta mencadangkan agar setiap jabatan mempunyai sekurang-kurangnya seorang petugas yang boleh menggunakan bahasa isyarat bagi memudahkan urusan golongan pekak, terutama dalam keadaan kecemasan atau kesihatan.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
3.	Penerimaan masyarakat terhadap komuniti pekak	Peserta menyatakan bahawa penerimaan masyarakat terhadap komuniti pekak masih kurang memuaskan. Peserta memberi contoh satu program di stadium yang telah menyediakan jurubahasa untuk menterjemahkan apa yang disampaikan oleh penceramah. Namun, terdapat keadaan di mana orang awam berjalan melintas di hadapan jurubahasa tersebut. Keadaan ini menghalang proses terjemahan dan menyukarkan komuniti pekak untuk memahami kandungan program.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
4.	Ketiadaan paparan jadual bas digital	Peserta menyatakan terdapat keperluan untuk meletakkan skrin paparan bagi menunjukkan jadual pergerakan bas, seperti yang digunakan di lapangan terbang. Kemudahan ini dilihat dapat memudahkan pengguna untuk mendapatkan maklumat pergerakan bas dengan lebih jelas. Peserta turut menyatakan bahawa beliau pernah dipanggil untuk berbincang bersama pihak ECRL berkaitan keperluan golongan OKU, termasuk penambahbaikan kemudahan yang lebih mesra pengguna.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
5.	Isyarat kecemasan tidak mesra OKU pekak	Peserta menyatakan bahawa sistem loceng kecemasan kebakaran hanya berbunyi tanpa disertakan isyarat cahaya. Keadaan ini menyebabkan golongan pekak tidak dapat mengetahui apabila berlaku kecemasan kerana mereka tidak boleh mendengar bunyi kecemasan (<i>alarm</i>) tersebut. Peserta menegaskan keperluan untuk menambah baik sistem keselamatan dengan menyediakan isyarat visual seperti lampu kecemasan bagi memastikan semua golongan dapat menerima maklumat kecemasan dengan jelas.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
6.	Kekurangan tempat duduk khas bas awam	Peserta menyatakan bahawa bas awam di Terengganu tidak mempunyai tempat duduk khas bagi golongan yang memerlukan seperti warga emas, orang kurang upaya (OKU) dan ibu mengandung. Keadaan ini menyebabkan golongan tersebut tidak mendapat keutamaan tempat duduk ketika menggunakan pengangkutan awam. Peserta turut berkongsi pengalaman melihat keadaan di stesen bas di mana ibu mengandung tidak diberikan	APAD menyatakan bahawa perkhidmatan BUSMY adalah mesra OKU kerana bas dilengkapi kemudahan untuk pengguna kerusi roda, termasuk ruang khas dan kemudahan untuk menaikkan kerusi roda. Kenyataan bahawa perkhidmatan BUSMY tidak mesra OKU adalah tidak tepat.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		tempat duduk walaupun memerlukan, menunjukkan kurangnya kesedaran dalam kalangan pengguna bas.	
7.	Kekurangan projek OKU	Peserta menyatakan bahawa terdapat kekurangan projek yang khusus untuk membantu golongan orang kurang upaya (OKU). Peserta memberi contoh sebelum ini UMT menerima geran daripada MOSTI dan melaksanakan projek penanaman cendawan yang melibatkan golongan pekak. Namun, selepas projek tersebut tamat dalam tempoh sekitar setahun, tiada lagi projek susulan yang diteruskan. Peserta memohon agar lebih banyak projek seperti ini diwujudkan kerana ia sangat membantu golongan OKU dari segi peluang ekonomi.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
8.	Kemudahan OKU tidak mengikut piawaian dan tidak mencukupi	Peserta menyatakan bahawa kemudahan untuk orang kurang upaya (OKU) tidak disediakan mengikut standard yang sepatutnya. Sebagai contoh, parkir OKU mempunyai pemisah (<i>divider</i>) sedangkan mengikut piawaian, keadaan tersebut tidak diperlukan. Peserta turut menyatakan bahawa laluan pejalan kaki untuk orang buta tidak diselenggara dengan baik, termasuk keadaan brek yang rosak serta laluan yang terlalu curam.	MBKT menyatakan bahawa laluan OKU di sekitar Pasar Payang masih dalam keadaan baik kerana laluan tersebut masih baharu. Walau bagaimanapun, terdapat kemungkinan kerosakan kecil di beberapa bahagian.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Keadaan ini menyukarkan penggunaan dan menjejaskan keselamatan pengguna OKU. Bagi komuniti OKU penglihatan, kemudahan laluan juga tidak memadai atau cukup. Ada pandangan bahawa perkara ini sudah banyak kali disuarakan. Peserta menyampaikan bahawasanya banyak tempat yang tidak ada laluan untuk OKU penglihatan. Laluan yang ada kerap kali melalui atau dihalang tempat letak kenderaan atau laluan yang ada juga dihalang oleh gerai-gerai. Terdapat juga laluan untuk OKU penglihatan ke perhentian bas yang rosak. Mengikut peserta, <i>tile</i> yang digunakan oleh OKU penglihatan juga tidak wujud di institusi kerajaan seperti agensi. Ada permohonan supaya lif yang mempunyai fungsi suara juga dapat disediakan. Selain itu, trafik perlu dilengkapi siren untuk OKU penglihatan. Dan juga ada permohonan untuk satu bas dan laluan khas untuk tempat-tempat yang kerap dilalui atau dilawati komuniti OKU. Contohnya di kawasan seperti dari Jalan Fikri ke Jalan Teluk Ketapang.	

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
9.	Ketidakseimbangan kemudahan tandas OKU	Peserta menyatakan bahawa kemudahan tandas OKU di KTCC adalah dalam keadaan baik, namun tandas OKU di hentian bas didapati sempit dan tidak bersih. Keadaan ini menyebabkan kesukaran kepada pengguna OKU untuk menggunakannya dengan selesa. Peserta turut menyatakan bahawa tandas OKU di stesen minyak adalah lebih baik dan memenuhi keperluan pengguna berbanding kemudahan di hentian bas.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
10.	Kekurangan perkhidmatan bahasa isyarat dalam perkhidmatan kesihatan	Peserta menyatakan bahawa komuniti pekak di Malaysia ada menyediakan perkhidmatan <i>video call</i> untuk membantu komunikasi. Namun, peserta berpendapat perkhidmatan seperti ini sepatutnya turut disediakan secara rasmi oleh pihak hospital dan tidak terhad kepada inisiatif komuniti sahaja. Peserta menegaskan bahawa keperluan ini amat penting terutama dalam keadaan kecemasan yang melibatkan nyawa. Selain itu, peserta turut mencadangkan penggunaan skala tahap kesakitan berbentuk visual seperti emoji atau skala 1 hingga 10 bagi membantu pesakit, termasuk ibu	PKD menyatakan bahawa latihan bahasa isyarat untuk kakitangan perlu dilihat dari aspek keperluan dan keberbaloianya memandangkan jumlah kehadiran pesakit sekitar 1,000 orang sehari, manakala pesakit pekak dan bisu yang hadir mungkin hanya seorang atau sekitar dua hingga tiga orang seminggu. Kemahiran bahasa isyarat juga berisiko hilang sekiranya tidak digunakan secara berterusan. Bagi meningkatkan kecekapan perkhidmatan, pengiring pesakit dicadangkan mempunyai kemahiran komunikasi dua hala serta kebolehan menulis atau menaip. Walau bagaimanapun, keperluan latihan khusus kepada kakitangan

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		mengandung, menyampaikan tahap kesakitan dengan lebih jelas kepada doktor.	masih boleh dikaji semula. Dari aspek penilaian kesakitan dan kes kecemasan, tiada isu kerana skala kesakitan dan pemeriksaan tanda vital telah digunakan. Pesakit yang tidak dapat berkomunikasi secara lisan masih boleh dinilai dan dirawat berdasarkan tanda vital seperti tekanan darah.
11.	Peluang pekerjaan yang terbatas	Kuota 1 peratus pengambilan OKU masih belum tercapai dan pelaksanaannya dilihat lebih kepada galakan berbanding dasar mandatori. Terdapat cadangan supaya ia dijadikan dasar wajib bagi memastikan peluang pekerjaan OKU lebih terjamin. Selain itu, terdapat kes di mana seorang calon OKU yang pada awalnya lulus temu duga jawatan guru telah dibatalkan, dipercayai berkaitan status OKU. Proses temu duga di Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan (SPP) juga dilaksanakan bersama calon bukan OKU, walaupun terdapat pandangan bahawa OKU sepatutnya bersaing dalam kumpulan mereka sendiri.	Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri Terengganu (SPNT) memaklumkan bahawa kekurangan pengambilan OKU berpunca daripada kurangnya permohonan daripada golongan OKU serta terdapat pemohon yang tidak memenuhi syarat yang ditetapkan dalam iklan jawatan. SPNT menyarankan agar OKU yang memenuhi syarat dibantu dan digalakkan untuk memohon jawatan yang diiklankan. Jabatan Tenaga Kerja (JTK) menyatakan bahawa Akta Kerja 1955 tidak mempunyai peruntukan khusus berkaitan pengambilan pekerja OKU kerana takrif pekerja dalam akta tersebut merangkumi semua individu yang memasuki sektor pekerjaan, sama ada

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			OKU atau bukan OKU. Oleh itu, tiada ketetapan khusus yang mewajibkan majikan mengambil atau menggaji pekerja OKU. Walau bagaimanapun, terdapat peruntukan berkaitan diskriminasi yang mula berkuat kuasa pada 1 Januari 2023. Peruntukan tersebut melibatkan larangan diskriminasi dalam pekerjaan, termasuk antara pekerja biasa dengan pekerja OKU.
12.	Keperluan pusat latihan dan pengeluaran peralatan OKU	Terdapat cadangan untuk mewujudkan pusat latihan dan pengeluaran peralatan OKU bagi memenuhi keperluan komuniti tersebut. Hal ini kerana peralatan bantuan fizikal untuk OKU didapati sukar diperoleh serta mahal, dan kebanyakannya masih diimport dari luar negara. Melalui penubuhan pusat ini, komuniti OKU berpeluang untuk menerima latihan dalam pembuatan dan pembaikan peralatan bantuan tersebut. Pada masa yang sama, inisiatif ini juga dapat membuka peluang pekerjaan baharu kepada golongan OKU serta meningkatkan tahap berdikari dalam kalangan mereka.	JKM menyatakan bahawa di Kuala Terengganu tiada kemudahan untuk menghasilkan peralatan tiruan. Di peringkat JKM, kemudahan berkaitan prostetik terdapat di Pusat Latihan Perindustrian dan Pemulihan Bangi, namun tidak meliputi alat seperti kerusi roda. HUSM Kubang Kerian pula menyediakan perkhidmatan menghasilkan kerusi roda melalui Pusat Transformasi OKU USM-MAIK. JKM lebih memberi tumpuan kepada penyediaan alat prostetik, manakala peralatan seperti alat bantu pendengaran melibatkan teknologi yang lebih kompleks. Cadangan untuk menyediakan kemudahan tersebut adalah baik, tetapi memerlukan pertimbangan

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			lanjut dari aspek lokasi dan keperluan tenaga kerja kerana peralatan yang diserahkan kepada pengguna masih perlu diperiksa dan dipantau.

Jadual 10. Perincian Hasil Dapatan FGD 6

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 6: Dialog bersama Komuniti Pusat Bandar Tarikh: 24 Mei 2026 Bilangan peserta: 12 orang Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan			• MBKT • Jabatan Kerja Raya (JKR) • Polis Diraja Malaysia (PDRM)
1.	Vandalisme berulang di PPR	Peserta menyatakan bahawa kejadian vandalisme sering berlaku di kawasan PPR Hitam dan laporan telah pun dibuat kepada pihak berwajib. Namun, aktiviti ini didapati masih berulang dari semasa ke semasa. Peserta turut menyatakan bahawa kegiatan tersebut melibatkan kanak-kanak berumur 12 tahun ke bawah dan mempersoalkan keberkesanan tindakan yang diambil. Antara faktor yang dikaitkan ialah kurang perhatian keluarga, pergaulan bebas dalam kalangan kanak-kanak serta keberkesanan tindakan pencegahan oleh pihak berkuasa yang dianggap kurang berkesan.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>
2.	Kekurangan kemudahan riadah di PPR	Peserta menyatakan bahawa terdapat kekurangan kemudahan riadah di kawasan PPR Hitam, termasuk ketiadaan padang bola dan tempat aktiviti untuk penduduk. Keadaan ini disebabkan kawasan tersebut merupakan kawasan kolam takungan air yang tidak sesuai untuk pembangunan padang.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta turut membandingkan dengan PPR di Melaka yang didapati mempunyai kemudahan yang lebih lengkap. Keadaan ini menunjukkan jurang dalam penyediaan kemudahan antara kawasan perumahan awam yang berbeza.	
3.	Kekurangan bekalan air	Peserta menyatakan bahawa bekalan air di kawasan Masjid Tokku tidak mencukupi, terutama apabila berlaku peningkatan jumlah pengunjung seperti kedatangan pelancong dan musim perayaan. Keadaan ini menyebabkan bekalan air tidak dapat menampung keperluan penduduk dan pengunjung di kawasan tersebut. Peserta turut memaklumkan bahawa sistem catuan air terpaksa dilaksanakan bagi memastikan agihan air mencukupi untuk semua. Selain itu, peningkatan bilangan individu di kawasan tersebut turut menyebabkan masalah sampah tidak dapat ditampung serta kerap berlaku kemalangan di kawasan rumah berhampiran jalan raya.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>
4.	Kemerosotan aktiviti seni budaya	Peserta menyatakan bahawa Tanjong Pantai dahulu merupakan tempat tumpuan pelancong dan terkenal dengan aktiviti membuat tembaga. Namun selepas adanya penempatan baharu, aktiviti tersebut didapati semakin berkurang dan tidak lagi aktif seperti dahulu. Keadaan ini menyebabkan berlaku kemerosotan dalam seni budaya tempatan yang sebelum ini menjadi tarikan utama kawasan tersebut..	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
5.	Kekurangan tong sampah	Peserta menyatakan bahawa kawasan Pulau Kambing/Bandar Baru mempunyai masalah sampah yang banyak tetapi kekurangan tempat meletakkan tong sampah. Keadaan ini menyebabkan penduduk tidak mempunyai lokasi yang sesuai untuk meletakkan tong sampah. Peserta turut memaklumkan bahawa terdapat kekangan untuk meletakkan tong sampah di hadapan rumah atau kedai kerana isu bau dan ketidakselesaan kepada pemilik premis. Akibatnya, hanya terdapat satu lokasi tong sampah digunakan oleh semua, menyebabkan ia sering penuh dan tidak mampu menampung jumlah sampah.	MBKT menyatakan bahawa bagi kawasan penempatan atau perumahan yang mengalami kekurangan tong sampah, penduduk boleh memohon tong sampah individu secara dalam talian. Permohonan tersebut perlu mendapat persetujuan penduduk terlebih dahulu.
6.	Sistem perparitan tidak berkesan	Peserta menyatakan bahawa di kawasan Pulau Kambing/Bandar Baru, sistem perparitan di setiap lorong mempunyai longkang, namun apabila berlaku monsun dan longkang tersumbat, sistem tersebut tidak mampu menampung air dengan baik. Peserta menyatakan bahawa sebahagian besar kawasan bandar mengalami kegagalan saluran <i>drainage failure</i>, terutamanya ketika banjir besar.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta turut memaklumkan bahawa kawasan rumah di tanah rendah lebih terkesan kerana kekurangan sistem longkang yang baik pada asalnya. Sebagai perbandingan, peserta memberi contoh di Kampung Losong yang mengalami penambahbaikan saliran yang lebih baik selepas sistem perparitan dinaik taraf.	
7.	Paip air uzur	Peserta menyatakan bahawa paip air bawah tanah yang digunakan kini sudah uzur dengan usia sekitar 70 hingga 80 tahun. Pada bulan April, berlaku kebocoran paip sehingga dua kali dalam seminggu. Peserta turut menyatakan bahawa tempoh hayat paip sepatutnya sekitar 20 tahun sahaja, namun paip yang sedia ada telah melebihi tempoh tersebut. Selain itu, kerja-kerja pembaikan paip juga didapati tidak sempurna kerana jalan yang dikorek tidak dibaiki semula dengan baik, seperti yang berlaku di kawasan Simpang 4 Shell.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>
8.	Pembangunan tidak terancang	Peserta menyatakan bahawa di kawasan Sri Tanjong, pembangunan rumah didapati tidak tersusun dengan baik. Keadaan ini menimbulkan kebimbangan terhadap risiko kawasan perumahan yang boleh terkurung akibat banjir. Peserta turut menyatakan bahawa pembangunan rumah di sekitar kawasan tersebut	MBKT memaklumkan bahawa kawasan tanah hak milik persendirian di bandar banyak dibangunkan secara tidak tersusun. Perancangan perumahan yang lebih teratur lebih mudah dilaksanakan

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		boleh memberi kesan kepada aliran air dan keadaan persekitaran jika tidak dirancang dengan betul.	bagi pembangunan baharu. Sebelum ini, Jabatan Perancang Bandar bersama Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan telah membawa cadangan berkaitan pembaharuan semula bandar untuk dibentangkan di Parlimen melalui Rang Undang-Undang Pembaharuan Semula Bandar. Namun, rang undang-undang tersebut telah ditarik balik untuk penelitian semula berikutan pertikaian daripada beberapa pihak. Pada peringkat pihak berkuasa tempatan, penstrukturan kawasan sedia ada adalah sukar dan lebih mudah dilaksanakan melalui projek pembangunan baharu.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
9.	Kesesakan dan keselamatan jalan Pasir Panjang	Peserta menyatakan bahawa Jalan Pasir Panjang adalah sempit dan sering mengalami kesesakan terutamanya pada waktu puncak seperti waktu pulang sekolah. Keadaan ini menjadi lebih serius kerana terdapat sekitar lima buah sekolah di sepanjang jalan tersebut. Peserta turut memaklumkan bahawa jalan tersebut tidak dapat dilebarkan kerana sebahagian kawasan adalah milik persendirian. Peserta mencadangkan pembinaan <i>flyover</i> memandangkan Kuala Terengganu mempunyai kekurangan struktur tersebut. Selain itu, peserta menyatakan tempoh lampu pejalan kaki yang singkat turut membahayakan pengguna jalan raya. Terdapat juga beberapa kes kemalangan melibatkan pelajar sekolah yang berlaku di kawasan tersebut dalam tempoh sekitar setahun.	JKR memaklumkan bahawa pembinaan KT-Bypass akan menjadi laluan alternatif bagi mengurangkan kesesakan trafik di Jalan Pasir Panjang.
10.	Tekanan air rendah	Peserta menyatakan bahawa di Kampung Sungai Derhaka, kawasan tersebut sering mengalami tekanan air yang rendah. Keadaan ini menyebabkan bekalan air menjadi perlahan dan tidak mencukupi untuk kegunaan harian penduduk. Peserta turut memaklumkan bahawa akibat tekanan air yang rendah, penduduk terpaksa menggunakan pam air untuk memastikan bekalan air dapat digunakan dengan lebih baik.	<i>Agensi terlibat tidak hadir sesi libat urus</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
11.	Sosial dan keselamatan komuniti setempat	Kebanyakan golongan muda dilaporkan berhijrah ke bandar untuk bekerja, menyebabkan sebahagian kawasan kampung hanya didiami oleh golongan warga emas. Keadaan ini menimbulkan kebimbangan terhadap aspek keselamatan penduduk yang tinggal, khususnya golongan tua yang lebih terdedah kepada risiko. Selain itu, terdapat isu penagihan dadah yang dilaporkan berlaku di kawasan Lorong Lima, yang menimbulkan suasana tidak selamat dan membimbangkan penduduk setempat. Beberapa kes pecah masuk rumah juga pernah berlaku ketika tuan rumah keluar bekerja. Perkara ini meningkatkan keresahan dalam kalangan komuniti. Walaupun begitu, terdapat usaha kawalan keselamatan melalui rondaan pihak polis bagi memastikan keselamatan dan ketenteraman kawasan terus terpelihara.	PDRM menyatakan bahawa tiada laporan berkaitan kes pecah rumah di kawasan tersebut. Rondaan menggunakan MPV dan motosikal turut dijalankan secara berkala. PDRM mencadangkan agar Skim Rondaan Sukarela (SRS) Rukun Tetangga diaktifkan semula sekiranya pernah diwujudkan di kawasan berkenaan.

Jadual 11. Perincian Hasil Dapatan FGD 7

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 7: Dialog bersama Komuniti Peniaga			• MBKT • PDKT • APAD
Tarikh: 24 Mei 2026			
Bilangan peserta: 7 orang			
Kaedah FGD: Perbincangan dalam 1 kumpulan			
1.	Kesesakan dan akses masuk Pasar Payang	Peserta menyatakan bahawa akses masuk ke Pasar Payang hanya melalui satu laluan utama iaitu berhampiran Hotel Seri Malaysia, manakala terdapat dua laluan keluar. Keadaan ini menyebabkan kesesakan terutama pada waktu puncak. Peserta mencadangkan supaya dibuka laluan tambahan dengan menukar salah satu laluan keluar menjadi laluan masuk bagi menjadikan aliran trafik dua hala. Peserta turut memaklumkan bahawa perkara ini pernah dibincangkan secara tidak rasmi dengan pegawai bandaraya dan masih dalam perbincangan.	MBKT menyatakan bahawa bagi menambah baik aliran trafik di sekitar Pasar Payang, terdapat cadangan untuk mewujudkan laluan sehalu dari Syahbandar menghala ke Pasar Payang. Pada masa ini, kenderaan yang tidak mendapat tempat letak kereta perlu melalui Kampung Cina untuk membuat pusingan U sebelum kembali ke Pasar Payang. Cadangan laluan sehalu ini membolehkan kenderaan menggunakan jalan di belakang majlis untuk kembali ke Pasar Payang tanpa perlu melalui Kampung Cina. Selain itu, terdapat satu lagi laluan masuk ke Pasar Payang melalui Jalan Sultan Zainal Abidin. Cadangan laluan sehalu adalah bagi melancarkan aliran trafik di kawasan tersebut.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
2.	Kekurangan parkir semasa musim cuti	Peserta menyatakan bahawa pada musim cuti, kemudahan parkir di kawasan bandar tidak mencukupi. Walaupun terdapat parkir satelit, lokasinya jauh dan lebih kerap digunakan oleh peniaga berbanding pengunjung. Peserta turut menyatakan bahawa kawasan parkir yang dahulu lebih mudah diakses telah digantikan dengan pembangunan seperti Paya Bunga Square dan UTC, yang memberi kesan kepada kapasiti parkir sedia ada. Peserta berpendapat pembangunan berskala besar tidak semestinya memenuhi keperluan komuniti jika aspek parkir tidak diambil kira.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
3.	Penurunan pendapatan peniaga kecil	Peserta menyatakan bahawa hasil jualan peniaga semakin berkurang disebabkan peningkatan kos operasi, yang menyebabkan kuasa membeli turut menurun. Dianggarkan sekitar 50 peratus kuasa membeli masyarakat berkurang. Peserta turut menyatakan terdapat aktiviti jualan tanpa lesen yang menawarkan harga lebih murah, menyebabkan pembeli beralih kepada penjual tersebut. Selain itu, kewujudan pasar raya seperti Econsave juga memberi kesan kepada peniaga kecil apabila berlaku persaingan harga antara pasar dan pasar raya.	MBKT menyatakan bahawa Pasar Payang merupakan antara kawasan yang mencatatkan hasil jualan dan pendapatan peniaga yang tinggi. Isu peniaga tanpa lesen juga telah berkurang selepas tindakan diambil oleh pihak majlis, walaupun masih terdapat sebilangan kecil yang beroperasi. Sebelum ini terdapat gerai buah-buahan di kawasan sekitar Pasar Payang, namun peniaga tersebut kini telah ditempatkan di dalam Pasar Payang.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta menambah bahawa perubahan corak perniagaan juga berlaku, di mana peniaga kini tidak boleh bergantung sepenuhnya kepada jualan fizikal dan perlu beralih kepada platform dalam talian, dengan kebergantungan sekitar 80% kepada jualan atas talian,	
4.	Ketidakseimbangan lokasi dan sewaan peniaga Pasar Payang	Peserta menyatakan bahawa kedudukan gerai di Pasar Payang mempengaruhi hasil jualan peniaga. Peniaga yang berada di lokasi hadapan seperti di kawasan tumpuan utama mendapat jualan yang lebih tinggi, manakala peniaga di bahagian hujung atau berhadapan kawasan parkir kadangkala mengalami tempoh jualan yang sangat perlahan. Peserta mencadangkan agar dibuat analisis semula terhadap struktur sewaan, termasuk kemungkinan menetapkan kadar sewa yang berbeza berdasarkan lokasi gerai dan bukan hanya berdasarkan jenis jualan.	MBKT menyatakan bahawa kadar sewa di Pasar Payang ditetapkan mengikut keluasan dan lokasi gerai, dengan kadar antara RM100 hingga RM1,000. Kadar tersebut dianggap rendah dan tidak termasuk premis yang disewakan melalui proses bidaan, yang mempunyai kadar lebih tinggi. Pejabat Daerah Kuala Terengganu menyatakan bahawa sesi libat urus dengan peniaga pasar sering dijalankan. Berdasarkan keadaan semasa, apabila seseorang peniaga keluar dari premis, kekosongan tersebut biasanya akan diisi oleh peniaga lain dalam tempoh yang singkat kerana terdapat senarai menunggu.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
5.	Lambakan peniaga tanpa lesen di tepi jalan	Peserta menyatakan terdapat lambakan peniaga buah di tepi jalan yang beroperasi di luar kawasan pasar. Perbezaan harga juga ketara, contohnya buah dijual sekitar RM12 sekilo di pasar, manakala di luar hanya sekitar RM7 sekilo. Peserta turut menyatakan bahawa peniaga luar tidak perlu membayar tapak jualan dan kos berkaitan, menyebabkan mereka mampu menjual dengan harga lebih rendah dan memberi kesan kepada peniaga berlesen di dalam pasar.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
6.	Ketidakcekapan perkhidmatan bas awam	Peserta menyatakan bahawa penggunaan bas awam masih rendah kerana masa menunggu yang lama, iaitu sekitar 30 minit. Keadaan ini menyebabkan orang ramai kurang berminat untuk menggunakan pengangkutan awam. Peserta turut menyatakan bahawa kebanyakan penumpang bas terdiri daripada warga asing. Sebagai perbandingan, peserta memberi contoh di United Kingdom yang mempunyai kekerapan bas sekitar 15 minit, yang dilihat lebih berkesan dalam menggalakkan penggunaan pengangkutan awam serta mengurangkan kesesakan lalu lintas.	APAD menyatakan bahawa kekerapan perkhidmatan bas adalah setiap 30 minit dan 60 minit pada waktu puncak, serta 90 minit pada waktu bukan puncak, tertakluk kepada kontrak sedia ada bagi laluan MyBAS. Cadangan perubahan laluan ke KTCC dan Mayang Mall masih dalam perancangan. Bagi laluan antara bandar, masa menunggu adalah sekitar 30 minit dengan jumlah hentian yang banyak. Pergerakan bas dipantau melalui sistem GPS bagi memastikan perkhidmatan mengikut laluan yang ditetapkan.

Jadual 12. Perincian Hasil Dapatan FGD 8

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 8: Dialog bersama Komuniti Ibu Tunggal			• PDRM • MBKT • PKD • SKMM
Tarikh: 24 Mei 2026			
Bilangan peserta: 13 orang			
Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan			
1.	Kes kecurian di Flat Gelong Bilal	Peserta menyatakan bahawa sering berlaku kes kecurian di Flat Gelong Bilal, termasuk kehilangan <i>side mirror</i> motosikal dan kes minyak motosikal disedut. Kejadian ini kerap dimaklumkan melalui kumpulan penduduk. Peserta turut menyatakan bahawa kawasan tersebut tidak mempunyai CCTV dan tidak dapat dipastikan sama ada pelaku adalah dari dalam kawasan flat atau orang luar. Selain itu, rondaan polis didapati tidak kerap, dan walaupun terdapat cadangan Rukun Tetangga, pelaksanaannya dilihat kurang aktif.	PDRM menyatakan bahawa semakan bagi tempoh tiga tahun mendapati tiada laporan berkaitan kes kecurian di Flat Gelong Bilal. Kejadian yang berlaku mungkin tidak dilaporkan dan menimbulkan kebimbangan dalam kalangan komuniti. Kawasan tersebut juga tidak mempunyai CCTV, walaupun rondaan menggunakan MPV dan motosikal dijalankan oleh PDRM. PDRM mencadangkan pemasangan CCTV bagi membantu mendapatkan bukti sekiranya berlaku kejadian, khususnya kerana kejadian mungkin melibatkan kanak-kanak atau penduduk setempat. PDRM turut mencadangkan agar Rukun Tetangga diaktifkan di kawasan flat tersebut. Sebagai perbandingan, Flat Gemilang di Ladang menunjukkan pengurangan kes selepas Rukun Tetangga diaktifkan. MBKT menyatakan bahawa pemasangan CCTV boleh dipohon melalui Program Bandar Selamat di bawah PLANMalaysia yang menyediakan peruntukan bagi tujuan tersebut. Di Terengganu, terdapat 17 CCTV, iaitu tujuh di

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			pusat bandar dan 10 di lokasi tumpuan pelancong. Walau bagaimanapun, permohonan peruntukan hanya dibuka setiap dua tahun. Sistem CCTV sedia ada juga mempunyai kapasiti penyimpanan yang terhad dan hanya mampu menyimpan rakaman selama kira-kira seminggu. Penambahan CCTV tanpa menaik taraf sistem akan memendekkan tempoh penyimpanan rakaman, justeru sistem ICT perlu dinaik taraf terlebih dahulu.
2.	Kelayakan bantuan JKM bagi penerima SOCSO	Peserta menyatakan terdapat kes ibu tunggal berumur 71 tahun yang tidak layak menerima bantuan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) kerana sudah menerima bantuan SOCSO sebanyak RM400 sebulan. Walaupun permohonan telah dibuat, pihak JKM memaklumkan bahawa beliau tidak memenuhi syarat kelayakan bantuan. Keadaan ini menimbulkan persoalan mengenai keperluan semakan semula kriteria bantuan bagi memastikan golongan warga emas dan ibu tunggal yang berpendapatan rendah tidak terpinggir.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
3.	Bantuan JKM tidak mencukupi	Peserta menyatakan terdapat ibu tunggal yang menerima bantuan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) sebanyak RM200 sebulan. Namun, jumlah tersebut tidak mencukupi kerana hampir keseluruhannya digunakan untuk membayar sewa rumah. Keadaan ini menunjukkan bahawa kadar bantuan sedia ada tidak lagi selari dengan kos sara hidup semasa, terutama bagi golongan ibu tunggal yang mempunyai tanggungan kewangan asas.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>
4.	Ketelusan agihan bantuan	Peserta menyatakan terdapat dakwaan bahawa pihak MPKK dan penghulu memilih individu tertentu untuk menerima bantuan. Keadaan ini menimbulkan persepsi bahawa agihan bantuan tidak dibuat secara adil dan menyeluruh kepada semua yang layak.	<i>Tiada maklum balas bagi isu ini</i>

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Peserta mempersoalkan ketelusan proses pemilihan penerima bantuan dan mencadangkan agar sistem agihan dibuat dengan lebih terbuka dan berasaskan kriteria yang jelas.	
5.	Kesukaran penggunaan aplikasi MySejahtera dan akses kesihatan	Peserta menyatakan bahawa undang-undang atau keperluan baharu yang mewajibkan penggunaan aplikasi MySejahtera menyukarkan sebahagian ibu tunggal, khususnya mereka yang kurang mahir teknologi. Peserta turut mencadangkan supaya Klinik 1 Malaysia diwujudkan semula kerana lokasi yang lebih dekat dan mudah diakses dan seterusnya memudahkan urusan kesihatan harian golongan berpendapatan rendah.	PKD menyatakan bahawa pihak kesihatan menyediakan kakitangan di barisan hadapan untuk membantu warga emas dan golongan yang memerlukan dalam urusan janji temu, pendaftaran digital dan penggunaan aplikasi berkaitan. Pendigitalan kini dilaksanakan oleh pelbagai agensi, bukan hanya sektor kesihatan. JPKK boleh membantu mengenal pasti golongan yang memerlukan bimbingan serta mengadakan pengajaran penggunaan aplikasi di lokasi seperti perpustakaan atau balai raya, khususnya bagi aplikasi yang kerap digunakan. Bagi Klinik 1Malaysia di Kuala Terengganu, perkhidmatan tersebut telah dihentikan kerana memerlukan tenaga kerja, yang kini lebih difokuskan kepada lokasi yang mempunyai keperluan lebih tinggi. Selain itu, pesakit di Klinik 1Malaysia akhirnya masih perlu dirujuk kepada doktor bagi mendapatkan rawatan atau ubat yang lebih sesuai kerana klinik tersebut hanya mempunyai Penolong Pegawai Perubatan. Klinik hiliran juga sedang dalam proses pembinaan dan dijangka menyediakan dua klinik besar di Kuala Terengganu.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			Pendaftaran secara digital turut membantu mengurangkan masa menunggu bagi pesakit yang mempunyai janji temu. SKMM menyatakan bahawa terdapat Pusat NADI di Terengganu yang boleh digunakan untuk membantu masyarakat meningkatkan literasi digital. Setiap NADI mempunyai 10 hingga 20 komputer dengan kelajuan internet 100 Mbps serta dua petugas tetap, iaitu pengurus dan penolong pengurus. Bagi Kuala Terengganu, terdapat enam NADI baharu. SKMM memerlukan kerjasama untuk mengenal pasti orang awam yang boleh dibawa ke NADI bagi mengikuti program literasi digital. SKMM turut memaklumkan bahawa pendaftaran akaun media sosial bagi kanak-kanak berumur 16 tahun ke bawah akan ditapis dan dilarang. Antara mekanisme yang sedang dipertimbangkan ialah penggunaan MyDigital ID atau passport bagi membolehkan pengesanan pengguna. SKMM turut bercadang melibatkan influencer, khususnya yang mempunyai sehingga 8 juta pengikut, untuk membantu menapis pengikut berumur 19 tahun ke bawah. Tindakan boleh diambil sekiranya influencer gagal melaksanakan penapisan tersebut.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
6.	Penyalahgunaan dadah di Flat PPR Hiliran	Terdapat laporan aktiviti penagihan dadah di Flat PPR Hiliran, khususnya di Blok B. Penduduk turut memaklumkan kewujudan individu yang dipercayai sebagai pengedar dadah, yang pernah ditangkap tetapi didakwa kembali aktif selepas itu. Keadaan ini memberi kesan negatif kepada anak muda yang mudah terpengaruh. Isu ini melibatkan keseluruhan kawasan Flat PPR Hiliran yang merangkumi Blok A, Blok B dan Blok C, serta menimbulkan kebimbangan terhadap keselamatan dan kesejahteraan komuniti setempat.	PDRM menyatakan bahawa bagi Flat PPR Hiliran, sebanyak empat kes direkodkan dari Januari hingga Julai 2026, melibatkan empat tangkapan dengan jumlah rampasan sebanyak 13.27 gram. Bagi laporan berkaitan kes kecurian, maklumat lanjut belum dinyatakan.

4.2 Pengutamaan Isu

4.2.1 Pengutamaan Isu 1: Kekurangan Program Pengukuhan Ekonomi bagi Golongan OKU

Isu kekurangan program yang khusus bagi memperkukuh ekonomi golongan orang kurang upaya (OKU) di Parlimen Kuala Terengganu menjadi antara cabaran utama dalam usaha meningkatkan peluang ekonomi dan kemandirian golongan tersebut. Peserta menyatakan bahawa projek yang melibatkan golongan OKU masih terhad dan tidak dilaksanakan secara berterusan. Sebagai contoh, Universiti Malaysia Terengganu (UMT) sebelum ini pernah menerima geran daripada Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) untuk melaksanakan projek penanaman cendawan yang melibatkan golongan pekak. Namun, selepas projek tersebut tamat dalam tempoh sekitar setahun, tiada projek susulan yang diteruskan. Keadaan ini menunjukkan bahawa terdapat keperluan untuk memperbanyakkan projek ekonomi yang dirancang khusus untuk golongan OKU serta memastikan kesinambungan projek selepas tempoh pembiayaan berakhir. Program yang berterusan dan berasaskan potensi komuniti dapat membantu golongan OKU memperoleh kemahiran, menjana pendapatan dan meningkatkan tahap kemandirian ekonomi mereka.

Kekurangan Projek Ekonomi yang Khusus untuk Golongan OKU

Komuniti di Parlimen Kuala Terengganu menyatakan bahawa peluang untuk golongan OKU menyertai projek ekonomi yang khusus dan bersesuaian dengan keupayaan mereka masih terhad. Projek penanaman cendawan yang pernah dilaksanakan dengan penglibatan golongan pekak dilihat sebagai contoh inisiatif yang dapat memberikan peluang ekonomi kepada golongan OKU. Namun, projek tersebut tidak diteruskan selepas tamat tempoh pelaksanaan. Keadaan ini menunjukkan bahawa projek ekonomi untuk golongan OKU memerlukan perancangan jangka panjang, termasuk sokongan dari segi pembiayaan, latihan, pemantauan dan pemasaran bagi memastikan manfaat projek dapat dikekalkan. Menurut laporan World Bank (2022), individu OKU sering menghadapi halangan dalam mengakses pendidikan, latihan kemahiran, pekerjaan dan peluang ekonomi. Kekangan ini boleh menjadi lebih ketara apabila program pembangunan tidak mengambil kira keperluan khusus golongan OKU. Oleh itu, penyediaan projek ekonomi yang direka bentuk secara inklusif dan berdasarkan keupayaan peserta adalah penting bagi meningkatkan peluang mereka untuk menjana pendapatan dan mencapai kemandirian ekonomi (World Bank, 2022).

Cabaran Peluang Pekerjaan dan Pelaksanaan Kuota Pengambilan OKU

Selain peluang keusahawanan dan projek ekonomi, komuniti turut membangkitkan isu berkaitan peluang pekerjaan bagi golongan OKU. Kuota 1 peratus pengambilan OKU dalam sektor pekerjaan masih dilihat belum mencapai sasaran dan pelaksanaannya dianggap lebih berbentuk galakan berbanding dasar yang benar-benar mandatori.

Keadaan ini menimbulkan kebimbangan terhadap peluang golongan OKU untuk mendapatkan pekerjaan yang stabil dan bersesuaian dengan kelayakan mereka. Cabaran ini selari dengan trend global. Menurut ILO (2022), golongan OKU secara global mempunyai kadar penyertaan tenaga buruh yang lebih rendah dan kadar pengangguran yang lebih tinggi berbanding individu tanpa OKU. ILO turut menekankan bahawa diskriminasi, halangan dalam proses pengambilan pekerja dan kekurangan penyesuaian yang munasabah di tempat kerja antara faktor yang mengehadkan penyertaan golongan OKU dalam pasaran buruh. Oleh itu, usaha meningkatkan peluang pekerjaan OKU memerlukan pelaksanaan dasar yang lebih berkesan serta mekanisme sokongan yang dapat memastikan golongan ini mempunyai akses yang sama kepada pekerjaan.

Cabaran Akses OKU dalam Proses Pengambilan Pekerjaan

Komuniti turut berkongsi pengalaman berkaitan cabaran yang dihadapi oleh calon OKU dalam proses pengambilan pekerjaan. Antaranya ialah kes seorang calon OKU yang pada awalnya lulus temu duga bagi jawatan guru tetapi kemudiannya dibatalkan, yang dipercayai berkaitan dengan status OKU calon tersebut. Selain itu, proses temu duga yang melibatkan calon OKU bersama calon bukan OKU turut dilihat sebagai satu cabaran, khususnya apabila terdapat keperluan yang berbeza dari segi keupayaan dan bentuk penilaian. Isu ini turut memberi kesan kepada calon OKU penglihatan kategori B2 dalam mendapatkan peluang pekerjaan yang bersesuaian. Menurut *World Health Organization* (2022), golongan OKU sering menghadapi halangan dalam mendapatkan pekerjaan akibat stigma, diskriminasi dan persekitaran yang tidak inklusif. Pada peringkat global, Konvensyen mengenai Hak Orang Kurang Upaya turut menekankan hak golongan OKU untuk mendapatkan peluang pekerjaan secara sama rata serta bebas daripada diskriminasi. Oleh itu, proses pengambilan pekerja perlu memastikan penilaian dibuat secara adil berdasarkan keupayaan, kemahiran dan kelayakan calon, di samping menyediakan penyesuaian yang munasabah mengikut keperluan individu OKU.

Jadual 13. Ringkasan Isu 1

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Kekurangan projek ekonomi yang khusus dan bersesuaian dengan keupayaan golongan OKU. 2. Program dan projek ekonomi untuk golongan OKU tidak dilaksanakan secara berterusan selepas tamat tempoh geran atau pembiayaan. 3. Kekurangan projek susulan yang dapat memastikan kesinambungan kemahiran dan sumber pendapatan golongan OKU.
--	--

	4. Pelaksanaan kuota 1 peratus pengambilan OKU yang masih belum mencapai sasaran dan dilihat lebih berbentuk galakan berbanding mandatori. 5. Cabaran yang dihadapi oleh calon OKU dalam proses pengambilan pekerjaan, termasuk kebimbangan berkaitan diskriminasi berdasarkan status OKU. 6. Proses pengambilan dan temu duga pekerjaan yang kurang mengambil kira keperluan serta bentuk penilaian yang bersesuaian dengan calon OKU. 7. Cabaran akses kepada peluang pekerjaan dalam kalangan OKU penglihatan, termasuk kategori B2, yang mengehadkan peluang mereka mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian.
Cadangan Penyelesaian	1. Mewujudkan lebih banyak projek ekonomi inklusif yang dirancang khusus berdasarkan keupayaan, kemahiran dan potensi golongan OKU. 2. Menyediakan mekanisme kesinambungan projek selepas tamat tempoh geran melalui pembiayaan susulan, pemantauan dan bimbingan berterusan. 3. Mewujudkan program pembangunan ekonomi OKU yang menggabungkan latihan kemahiran, keusahawanan, pemasaran dan akses kepada pasaran. 4. Memperkukuh pelaksanaan kuota 1 peratus pengambilan OKU melalui pemantauan dan mekanisme pelaksanaan yang lebih berkesan. 5. Memastikan proses pengambilan pekerjaan dilaksanakan secara adil dan bebas daripada diskriminasi berdasarkan status OKU. 6. Menambah baik proses temu duga dan penilaian pekerjaan dengan menyediakan penyesuaian yang munasabah mengikut keperluan calon OKU. 7. Memperluas peluang pekerjaan yang bersesuaian untuk golongan OKU penglihatan serta meningkatkan akses kepada latihan dan pembangunan kemahiran.

Kumpulan Sasaran	Golongan Orang Kurang Upaya (OKU)
Kawasan	Wakaf Beruas, Kuala Terengganu
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG YANG BERKAITAN	SASARAN SDG BERKAITAN
SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi	Sasaran 8.5: Menjelang 2030, mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua golongan wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang kurang upaya, serta bayaran sama rata untuk kerja dengan nilai yang sama.
SDG 10: Mengurangkan Ketidaksamaan	Sasaran 10.2: Menjelang 2030, memperkasa dan menggalakkan keterangkuman sosial, ekonomi dan politik untuk semua, tanpa mengira umur, jantina, ketidakupayaan, bangsa, etnik, asal usul, agama atau status ekonomi atau status lain.
SDG 4: Pendidikan Berkualiti	Sasaran 4.5: Menjelang 2030, menghapuskan jurang perbezaan gender dalam pendidikan serta memastikan akses sama rata bagi semua peringkat pendidikan dan latihan vokasional untuk kumpulan berisiko, termasuk orang kurang upaya, orang asli, dan kanak-kanak berisiko.

4.2.2 Pengutamaan Isu 2: Kekurangan Peluang Pekerjaan dan Aktiviti Belia

Isu kekurangan peluang pekerjaan dan aktiviti belia di Parlimen Kuala Terengganu menjadi antara cabaran utama dalam usaha meningkatkan pembangunan belia dan ekonomi setempat. Berdasarkan dapatan perbincangan bersama komuniti, golongan belia berdepan dengan kekurangan peluang pekerjaan yang bersesuaian, kadar gaji yang rendah serta peluang yang terhad untuk mengembangkan perniagaan. Keadaan ini turut mendorong sebahagian belia untuk berhijrah ke luar negeri bagi mendapatkan peluang pekerjaan dan pendapatan yang lebih baik. Pada masa yang sama, kekurangan ruang dan pusat aktiviti belia yang khusus menyebabkan persatuan dan golongan belia mempunyai keterbatasan untuk menjalankan aktiviti sosial, sukan dan pembangunan komuniti.

Walaupun kadar pengangguran keseluruhan di Terengganu menunjukkan penurunan daripada 3.4 peratus pada tahun 2023 kepada 3.1 peratus pada tahun 2024, isu berkaitan kualiti pekerjaan, kadar upah dan peluang pekerjaan yang bersesuaian dengan keperluan golongan muda masih perlu diberi perhatian. Data Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) turut menjadikan kadar pengangguran, gaji dan upah serta kadar belia yang tidak

bekerja, tidak mengikuti pendidikan atau latihan (NEET) sebagai antara indikator penting dalam menilai pencapaian pekerjaan yang produktif dan pekerjaan yang baik. Oleh itu, isu ini secara langsung memberi kesan kepada peluang pembangunan potensi belia, penyertaan mereka dalam aktiviti kemasyarakatan serta pertumbuhan ekonomi setempat di Kuala Terengganu.

Kekurangan Pusat Aktiviti dan Ruang untuk Golongan Belia

Komuniti di Parlimen Kuala Terengganu menyatakan bahawa masih belum terdapat pusat aktiviti belia khusus yang boleh digunakan oleh persatuan dan golongan belia untuk menjalankan aktiviti sosial, sukan dan pembangunan komuniti. Permohonan untuk mewujudkan pusat tersebut telah dikemukakan sejak tahun 2023 melalui Majlis Perunding Belia, namun sehingga kini masih belum direalisasikan. Walaupun terdapat kemudahan seperti Pejabat Belia, penggunaannya dilihat masih terhad dan tidak dapat memenuhi keseluruhan keperluan golongan belia. Selain itu, kos sewaan fasiliti sukan seperti stadium bagi menjalankan aktiviti badminton turut menjadi beban kepada persatuan belia. Pembangunan kawasan yang sebelum ini menjadi tempat berkumpul golongan belia seperti Pulau Duyung juga menyebabkan belia kehilangan ruang sosial untuk menjalankan aktiviti bersama.

Keperluan terhadap ruang dan platform aktiviti belia turut diberi perhatian di peringkat nasional. Sebagai contoh, Kementerian Belia dan Sukan (KBS) melalui inisiatif Rakan Muda telah mempergiat pelaksanaan program di setiap daerah bagi memperkukuh penyertaan belia dalam aktiviti sosial dan pembangunan komuniti. Pada tahun 2024, tambahan dana sebanyak RM3 juta turut diumumkan bagi memperluas pelaksanaan program berkaitan belia. Hal ini menunjukkan bahawa penyediaan ruang dan platform yang sesuai merupakan salah satu komponen penting dalam menggalakkan penglibatan belia. Dalam konteks Kuala Terengganu, kekurangan ruang aktiviti khusus boleh menghadkan penyertaan belia dalam aktiviti sosial, sukan dan kemasyarakatan serta mengurangkan peluang untuk membentuk jaringan dan kepimpinan belia di peringkat komuniti.

Kekurangan Akses kepada Geran dan Platform Pemasaran Perniagaan Belia

Komuniti turut menyuarakan bahawa peluang geran perniagaan yang tersedia masih belum mencukupi untuk memenuhi keperluan golongan belia yang ingin memulakan atau mengembangkan perniagaan. Walaupun terdapat belia yang telah menjalankan perniagaan sendiri, mereka masih berdepan dengan kekangan untuk mendapatkan platform pemasaran yang lebih luas bagi meningkatkan pasaran dan mengembangkan perniagaan. Peserta turut memberikan contoh bantuan geran yang disediakan oleh SME Corp Malaysia, termasuk geran permulaan sehingga RM15,000 melalui program tertentu, namun bantuan tersebut dilihat masih terhad berbanding keperluan sesetengah

usahawan belia. Selain kekangan dari segi jumlah bantuan, terdapat juga belia yang kurang mendapat pendedahan mengenai kewujudan geran dan skim bantuan yang ditawarkan oleh agensi berkaitan.

Keperluan untuk memperluas sokongan kepada usahawan muda turut dapat dilihat melalui pelaksanaan Program Tunas Usahawan Belia Bumiputera (TUBE) oleh SME Corp Malaysia. Sehingga tahun 2024, program tersebut dilaporkan telah melatih 8,543 belia dengan jumlah geran perniagaan sebanyak RM125.84 juta. Program TUBE juga menunjukkan bahawa sokongan dalam bentuk latihan dan bantuan kewangan merupakan antara mekanisme yang digunakan untuk menggalakkan golongan belia menceburi bidang keusahawanan. Walau bagaimanapun, dapatan komuniti di Kuala Terengganu menunjukkan bahawa cabaran bukan hanya berkaitan dengan akses kepada bantuan kewangan, tetapi turut melibatkan akses kepada maklumat, peluang pemasaran dan platform untuk mengembangkan perniagaan. Oleh itu, sokongan keusahawanan yang lebih menyeluruh dan mudah dicapai oleh belia tempatan diperlukan bagi membantu mereka mengembangkan perniagaan secara berterusan.

Kurangnya Kesedaran dan Minat Belia terhadap Keusahawanan

Perbincangan bersama komuniti turut mengenal pasti kurangnya kesedaran dan minat dalam kalangan belia untuk menceburi bidang keusahawanan. Peserta menyatakan bahawa sebahagian belia kini lebih cenderung kepada bidang lain yang dilihat lebih menarik, termasuk kerjaya sebagai influencer, berbanding membangunkan perniagaan sendiri. Keadaan ini boleh mengehadkan penyertaan belia dalam aktiviti keusahawanan dan mengurangkan potensi mereka untuk menjana pendapatan secara sendiri. Peserta turut menyatakan bahawa Gabungan Pelajar Melayu Semenanjung (GPMS) telah menjalankan program turun ke sekolah bagi memberikan motivasi dan meningkatkan kesedaran pelajar terhadap peluang pembangunan diri dan kerjaya.

Usaha untuk meningkatkan minat dan kesedaran belia terhadap keusahawanan turut dilaksanakan melalui program pembangunan belia di peringkat nasional. Sebagai contoh, Program Youth Summer Camp 2024 yang melibatkan kerjasama beberapa organisasi memberi penekanan kepada aspek kepimpinan, keusahawanan dan kesukarelawanan dalam pembangunan golongan muda. Selain itu, Program TUBE yang dilaksanakan oleh SME Corp Malaysia dilaporkan telah menghasilkan 13,866 peluang pekerjaan dan RM154.38 juta dalam jualan terkumpul bagi tempoh 2014 hingga 2023, menunjukkan bahawa program keusahawanan yang disertai dengan latihan dan sokongan berstruktur berpotensi menyumbang kepada pembangunan ekonomi belia. Dalam konteks Kuala Terengganu, pendekatan yang lebih dekat dengan golongan belia, termasuk pendedahan sejak di bangku sekolah, bimbingan berterusan dan pendedahan

kepada kisah kejayaan usahawan muda, boleh dipertingkatkan bagi meningkatkan minat terhadap bidang keusahawanan.

Jadual 14. Ringkasan Isu 2

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Ketiadaan pusat aktiviti belia khusus yang boleh digunakan oleh persatuan dan golongan belia untuk menjalankan aktiviti sosial, sukan, pembangunan komuniti dan program kepimpinan belia. 2. Kos sewaan kemudahan sukan yang tinggi, termasuk penggunaan stadium bagi aktiviti seperti badminton, membebaskan persatuan belia dan mengehendkan penganjuran aktiviti secara berterusan. 3. Akses kepada geran dan bantuan perniagaan bagi golongan belia masih dilihat terhad, manakala sebahagian belia yang telah menjalankan perniagaan menghadapi kesukaran mendapatkan platform pemasaran yang lebih luas. 4. Kurangnya kesedaran dan minat sebahagian golongan belia untuk menceburi bidang keusahawanan sebagai salah satu sumber pendapatan dan peluang kerjaya.
Cadangan Penyelesaian	1. Mewujudkan sebuah pusat aktiviti belia khusus di Parlimen Kuala Terengganu yang boleh digunakan oleh persatuan dan golongan belia untuk aktiviti sosial, sukan, keusahawanan, kepimpinan dan pembangunan komuniti. 2. Memperluas dan menaik taraf kemudahan belia sedia ada agar dapat digunakan secara lebih optimum oleh persatuan dan golongan belia. 3. Menyediakan kemudahan sukan yang lebih mudah diakses dan berpatutan, termasuk kadar sewaan khas atau subsidi penggunaan kemudahan bagi persatuan belia. 4. Mewujudkan semula atau menyediakan ruang sosial alternatif yang selamat dan sesuai sebagai tempat pertemuan serta aktiviti komuniti belia.

	5. Memperluas akses kepada geran dan pembiayaan perniagaan khusus untuk usahawan belia serta memudahkan proses permohonan bantuan melalui hebahan dan saluran yang lebih mudah dicapai. 6. Menyediakan program bimbingan keusahawanan secara berterusan yang merangkumi pengurusan perniagaan, pemasaran digital, penjenamaan, akses kepada pembiayaan dan pengembangan pasaran.
Kumpulan Sasaran	Belia
Kawasan	Kampung Ladang, Kuala Terengganu
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG YANG BERKAITAN	SASARAN SDG BERKAITAN
SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi	Sasaran 8.5: Menjelang 2030, mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua golongan wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang kurang upaya, serta bayaran sama rata untuk kerja dengan nilai yang sama.
SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur	Sasaran 9.3: Meningkatkan akses industri berskala kecil dan perusahaan lain, khususnya di negara membangun, kepada perkhidmatan kewangan, termasuk kredit mampu milik serta penyepaduannya ke dalam rantai nilai dan pasaran.

4.2.3 Pengutamaan Isu 3: Kemerosotan Sumber Perikanan dan Cabaran Operasi Nelayan

Isu kemerosotan sumber perikanan dan cabaran operasi nelayan di Parlimen Kuala Terengganu menjadi antara cabaran utama yang memberi kesan kepada kelangsungan aktiviti perikanan dan pendapatan komuniti nelayan setempat. Peserta menyatakan bahawa hasil tangkapan ikan semakin berkurang dan kawasan tangkapan kini semakin jauh dari pesisir pantai berbanding sebelumnya. Keadaan ini dikaitkan oleh peserta dengan penggunaan pukat tunda yang dipercayai menjejaskan kawasan pembiakan ikan serta menyebabkan anak ikan turut terperangkap ketika proses penundaan. Kebimbangan terhadap kelestarian sumber perikanan turut mendapat perhatian di peringkat negeri apabila Jabatan Perikanan Malaysia melaksanakan program

penempatan tukun tiruan penghalang pukut tunda juvenil di perairan Kuala Terengganu dan kawasan sekitarnya sebagai salah satu usaha pemuliharaan dan pengayaan sumber perikanan marin. Pada tahun 2023, sebanyak 12 unit tukun tiruan penghalang pukut tunda juvenil telah dilabuhkan di perairan Batu Buruk dan Pulau Kapas, manakala kerajaan negeri turut memperuntukkan RM1 juta bagi penempatan tukun tiruan di perairan Kuala Terengganu, Kuala Nerus dan Setiu (Jabatan Perikanan Malaysia, 2023).

Selain cabaran berkaitan sumber perikanan, komuniti nelayan turut berdepan dengan kekurangan kemudahan asas di pangkalan nelayan serta masalah teknikal dalam penggunaan aplikasi bagi urusan pendaftaran dan permohonan. Walaupun terdapat pangkalan nelayan yang telah dibina dengan bantuan daripada LKIM, kemudahan asas seperti bekalan air dan elektrik masih belum disediakan. Pada masa yang sama, penggunaan aplikasi digital bagi urusan rasmi turut menimbulkan kesukaran kepada sebahagian nelayan akibat gangguan teknikal, prestasi sistem yang perlahan dan kekangan pemilikan peranti yang sesuai. Kesemua cabaran ini menunjukkan bahawa isu perikanan di Parlimen Kuala Terengganu bukan sahaja berkaitan dengan sumber ikan, tetapi turut melibatkan aspek pengurusan sumber, kemudahan infrastruktur dan akses kepada perkhidmatan sokongan yang diperlukan oleh komuniti nelayan. Jabatan Perikanan Malaysia sendiri menyatakan bahawa pengurusan sumber perikanan secara mapan penting bagi menjamin bekalan makanan negara serta meningkatkan pendapatan nelayan.

Kemerosotan Hasil Tangkapan dan Penggunaan Pukat Tunda

Komuniti nelayan di Parlimen Kuala Terengganu menyatakan bahawa hasil tangkapan ikan semakin berkurang berbanding dahulu. Keadaan ini dikaitkan dengan peningkatan penggunaan pukat tunda yang dilihat telah menjejaskan kawasan pembiakan ikan dan sumber perikanan di perairan sekitar. Peserta turut memberikan contoh bahawa sekitar tahun 1980-an hingga 1990-an, ikan aji-aji lebih mudah diperoleh apabila unjang dipasang. Namun, bermula pada hujung tahun 1990-an sehingga kini, ikan tersebut semakin sukar ditemui. Perubahan ini dilihat berlaku seiring dengan peningkatan penggunaan pukat tunda dalam tempoh tersebut. Kebimbangan komuniti terhadap kesan aktiviti pukat tunda turut disokong oleh tindakan pemuliharaan yang dilaksanakan oleh Jabatan Perikanan Malaysia di perairan Terengganu. Pada tahun 2024, sebanyak 12 unit tukun tiruan jenis kuboid juvenil penghalang pukat tunda telah dilabuhkan di perairan Taman Laut Pulau Kapas dan Pulau Redang. Menurut Jabatan Perikanan Malaysia, program tersebut bertujuan memulihara dan meningkatkan sumber perikanan marin serta mengekang aktiviti penangkapan ikan menggunakan peralatan yang tidak mesra sumber di kawasan perairan pantai.

Selain itu, Jabatan Perikanan Malaysia menetapkan bahawa penggunaan mata pukat pada bahagian keroncong pukat tunda yang kurang daripada 38 milimeter merupakan satu kesalahan kerana berpotensi menjejaskan pengurusan sumber perikanan. Keperluan untuk mengawal saiz mata pukat menunjukkan bahawa pengurusan peralatan penangkapan ikan merupakan salah satu aspek penting dalam memastikan kelestarian sumber perikanan.

Peningkatan Jarak Kawasan Tangkapan dan Kos Operasi Nelayan

Perubahan lokasi kawasan tangkapan ikan turut menjadi cabaran kepada komuniti nelayan di Parlimen Kuala Terengganu. Peserta memaklumkan bahawa kawasan tangkapan ikan kini semakin jauh dari pesisir pantai berbanding sebelumnya. Jika dahulu hasil tangkapan yang memuaskan boleh diperoleh pada jarak sekitar 5 kilometer dari pantai, kini nelayan perlu bergerak sehingga kira-kira 15 kilometer ke tengah laut untuk mendapatkan hasil yang lebih baik. Keadaan ini memberi kesan langsung kepada operasi harian nelayan kerana perjalanan yang lebih jauh memerlukan penggunaan bahan api yang lebih tinggi, masa operasi yang lebih panjang serta peningkatan kos penyelenggaraan bot dan peralatan. Peningkatan jarak kawasan tangkapan juga boleh meningkatkan kebergantungan nelayan terhadap kos operasi, khususnya bahan api. Perkara ini turut mendapat perhatian dalam sektor perikanan semasa apabila isu harga diesel dan kos operasi dibincangkan sebagai antara faktor yang mempengaruhi produktiviti nelayan. Dalam konteks Kuala Terengganu, Pengerusi LKIM pada Jun 2026 menyatakan bahawa penyeragaman harga diesel dijangka dapat meningkatkan produktiviti nelayan, khususnya bot laut dalam, serta memberi kesan positif terhadap hasil tangkapan dan pendapatan mereka.

Keadaan ini menunjukkan bahawa perubahan kawasan tangkapan yang dialami oleh komuniti setempat perlu dilihat bersama isu kos operasi. Sekiranya nelayan perlu bergerak lebih jauh untuk mendapatkan hasil tangkapan yang mencukupi, peningkatan kos bahan api dan masa operasi boleh memberi tekanan kepada pendapatan bersih mereka. Oleh itu, sokongan terhadap kecekapan operasi, pengurusan sumber perikanan dan pengurangan kos operasi perlu diberi perhatian bagi memastikan komuniti nelayan dapat terus menjalankan aktiviti perikanan secara berdaya tahan.

Kekurangan Kemudahan Asas di Pangkalan Nelayan

Komuniti nelayan turut menyuarakan isu kekurangan kemudahan asas di pangkalan nelayan yang telah dibina dengan bantuan daripada LKIM. Walaupun kemudahan pangkalan telah disediakan bagi menyokong aktiviti komuniti nelayan, bekalan air dan elektrik masih belum disalurkan ke kawasan tersebut. Kekurangan kemudahan asas ini menyukarkan urusan harian dan operasi nelayan, termasuk aktiviti persediaan sebelum turun ke laut serta urusan selepas kembali daripada aktiviti penangkapan ikan.

Keperluan terhadap infrastruktur sokongan yang mencukupi adalah penting memandangkan pelabuhan dan kompleks LKIM berperanan sebagai kemudahan sokongan kepada aktiviti pendaratan dan pengurusan hasil perikanan. Di Kuala Terengganu, Pelabuhan LKIM Chendering merupakan antara kemudahan yang berkaitan dengan komuniti perikanan setempat dan menjadi lokasi Persatuan Nelayan Negeri Terengganu.

Sehubungan itu, komuniti memohon agar kemudahan bekalan air dan elektrik dapat disediakan di pangkalan nelayan yang sedia ada. Penyediaan kemudahan asas yang mencukupi dilihat penting bagi memastikan pangkalan dapat digunakan secara optimum serta meningkatkan keselesaan dan kecekapan operasi komuniti nelayan. Penambahbaikan kemudahan ini juga dapat menyokong usaha memperkukuh infrastruktur perikanan setempat dan meningkatkan kebajikan komuniti nelayan.

Cabaran Penggunaan Aplikasi Digital dalam Urusan Nelayan

Penggunaan aplikasi digital bagi urusan pendaftaran dan permohonan turut menjadi cabaran kepada sebahagian komuniti nelayan di Parlimen Kuala Terengganu. Peserta memaklumkan bahawa urusan tertentu perlu dilakukan melalui aplikasi seperti Isytihar atau MYISYTHAR. Walau bagaimanapun, pengguna berdepan dengan beberapa masalah teknikal, termasuk aplikasi yang kerap mengalami gangguan, prestasi sistem yang perlahan dan sistem pada telefon bimbit yang tidak sentiasa dikemas kini. Resit yang dijana melalui aplikasi juga didapati kurang jelas dan sukar dibaca. Keadaan ini menyukarkan pengguna untuk menyimpan dan merujuk dokumen berkaitan.

Jadual 15. Ringkasan Isu 3

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Kerosotan sumber perikanan dan hasil tangkapan 2. Peningkatan jarak kawasan tangkapan dan kos operasi nelayan 3. Cabaran penggunaan aplikasi digital dalam urusan nelayan
Cadangan	1. Memperkukuh pemantauan dan penguatkuasaan terhadap penggunaan pukot tunda serta melindungi kawasan pembiakan ikan 2. Menambah baik kemudahan asas seperti bekalan air dan elektrik di pangkalan nelayan

	3. Menambah baik sistem aplikasi digital bagi urusan pendaftaran dan permohonan serta menyediakan bantuan teknikal kepada nelayan 4. Memperkukuh sokongan terhadap nelayan bagi mengurangkan beban kos operasi dan meningkatkan keberdaya tahan sektor perikanan
Kumpulan Terjejas	Komuniti Nelayan
Kawasan	Chendering, Kuala Terengganu
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG YANG BERKAITAN	SASARAN SDG BERKAITAN
SDG 1: Tiada Kemiskinan	Sasaran 1.3: Melaksanakan sistem perlindungan sosial untuk semua, termasuk liputan terhadap golongan miskin dan terpinggir
SDG 2: Sifat Kebuluran	Sasaran 2.3: Menjelang 2030, menggandakan produktiviti pertanian dan pendapatan pengeluaran makanan berskala kecil, khususnya golongan wanita, orang asli, keluarga petani, penternak dan nelayan, termasuk melalui akses yang terjamin dan sama rata kepada tanah, sumber dan input produktif lain, pengetahuan, perkhidmatan kewangan, pasaran dan peluang bagi penambahan nilai termasuk pekerjaan bukan perladangan.
SDG 14: Kehidupan di Bawah Air	Sasaran 14.4: Menjelang 2020, mengawal selia aktiviti penangkapan dengan berkesan dan menghentikan tangkapan ikan secara berlebihan, perikanan haram, tidak dilaporkan dan tidak dikawal selia serta amalan perikanan yang bersifat merosak, dan melaksanakan rancangan pengurusan berasaskan sains untuk memulihkan bekalan ikan dalam masa yang singkat dan munasabah, sekurang-kurangnya pada tahap yang membolehkan pengeluaran hasil maksimum yang lestari seperti yang ditentukan menurut ciri biologi ikan.

5.0 PENGENALPASTIAN AWAL PROJEK PENYELESAIAN

Terdapat tiga (3) projek utama telah dikenalpasti bagi Parlimen Kuala Terengganu bagi menyelesaikan beberapa isu yang berbangkit.

	PROJEK 1	PROJEK 2	PROJEK 3
Tajuk Projek	Projek Ternakan Lebah Kelulut Berkelompok bagi Komuniti Orang Kurang Upaya anggota Fizikal	Program Belia DigitalPreneur Kuala Terengganu 2026	Program Pemerkasaan Ekonomi, Peningkatan Kemahiran Perikanan dan Pembaikan Kemudahan Jeti Nelayan
SDG Berkaitan	SDG 8,10,4	SDG 8,4,9	SDG 1,8,14
Objektif	Projek Lebah Kelulut Berkelompok dicadangkan bagi menangani isu pendapatan isi rumah yang rendah, peluang ekonomi yang terhad, serta kurangnya kesedaran mengenai pemuliharaan biodiversiti dan kepentingan pendebungaan.	Pelaksanaan projek ini dijangka memberi impak positif kepada golongan belia dengan meningkatkan kemahiran, keyakinan dan keupayaan mereka dalam bidang pemasaran digital, keusahawanan serta penggunaan teknologi bagi menjana pendapatan.	Projek ini dijangka akan mengurangkan kos operasi nelayan, meningkatkan keselamatan penggunaan jeti dan mengukuhkan kerjasama komuniti.
Hasil Jangkaan	Output utama yang disasarkan ialah penubuhan ternakan kelulut berkelompok yang berfungsi sepenuhnya, peningkatan kemahiran dan kapasiti peserta, penghasilan madu kelulut berkualiti secara konsisten, serta peningkatan	Output utama projek adalah melahirkan peserta yang mempunyai kemahiran digital yang lebih baik, mampu menghasilkan kandungan pemasaran sendiri, mengurus kempen pengiklanan berbayar serta mengaplikasikan strategi pemasaran digital bagi membantu meningkatkan jualan dan menjana pendapatan melalui ekonomi digital.	10 orang nelayan berjaya mengikuti kursus dan peningkatan kemahiran menghasilkan unjam daun kelapa, bubu sotong serta perambut dengan cara yang betul dan kemas.

	PROJEK 1	PROJEK 2	PROJEK 3
	pendapatan komuniti melalui jualan madu dan produk hiliran.		
Organisasi	Persatuan Pembangunan Orang Kurang Upaya Anggota Terengganu	Majlis Belia Daerah Kuala Terengganu	Persatuan Nelayan Kawasan Kuala Terengganu Selatan
Aktiviti	Projek ini melibatkan penternakan lebah kelulut secara mampan melalui penyediaan koloni, latihan teknikal, pemantauan, pemprosesan madu, dan pemasaran hasil kepada komuniti sasaran.	Projek ini akan melaksanakan sebanyak 12 sesi latihan intensif sepanjang tempoh program selama 3 bulan dengan sasaran seramai 120 orang peserta belia. Peserta akan diberikan latihan praktikal berkaitan pemasaran digital, penghasilan kandungan kreatif, pengurusan media sosial, strategi Facebook Ads, TikTok Marketing, penggunaan AI dalam pemasaran serta teknik jualan dan closing pelanggan.	Projek ini melibatkan kelas secara teori dan praktikal bagi teknik membuat unjam dan bubu
Jumlah (RM)	40,000	40,000	40,000
Lokasi	Kampung Wakaf Berus, Kuala Terengganu	Kampung Ladang, Kuala Terengganu	Kampung Rajawali Chendering, Kuala Terengganu
Tempoh	12 Minggu	12 Minggu	12 Minggu

6.0 RUJUKAN

Department of Statistics Malaysia. "P.036 Kuala Terengganu Kawasanku | OpenDOSM." Dasm.gov.my. OpenDOSM, 2020. <https://open.dosm.gov.my/dashboard/kawasanku/Terengganu/parlimen/P.036%20Kuala%20Terengganu>

Department of Fisheries Malaysia. "Program Melabuh Tukun Tiruan Konservasi di Perairan Negeri Terengganu." 2024. [Jabatan Perikanan Malaysia](#)

Department of Fisheries Malaysia. "Siaran Media: 12 Tukun Tiruan Dilabuhkan di Perairan Negeri Terengganu." 2024. [Jabatan Perikanan Malaysia](#)

Department of Fisheries Malaysia. "Siaran Media: Program Tukun Tiruan Penghalang Pukat Tunda Juvenil di Kuala Terengganu dan Pulau Kapas." 2023. [Jabatan Perikanan Malaysia](#)

International Labour Organization. "Disability and Work." Accessed July 31, 2026. [International Labour Organization](#)

Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia. "Data Pendaratan Ikan di Kompleks/Labuhan Perikanan LKIM." Accessed July 31, 2026. [Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia](#)

Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia. "Kompleks atau Labuhan Perikanan LKIM." Accessed July 31, 2026. [Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia](#)

Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia. "LKIM Negeri Terengganu." Accessed July 31, 2026. [Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia](#)

Majlis Belia Malaysia. "KBS Percepat Program Rakan Muda di Setiap Daerah." Accessed July 31, 2026. Majlis Belia Malaysia

Majlis Belia Malaysia. "Majlis Penutup Program Youth Summer Camp 2024." 2024. Majlis Belia Malaysia

Organisation for Economic Co-operation and Development. "Disability Inclusion." Accessed July 31, 2026. [OECD](#)

SME Corporation Malaysia. "Geran RM435,000 Beri Manfaat kepada 29 Usahawan Asnaf MAIM." Accessed July 31, 2026. [SME Corporation Malaysia](#)

- SME Corporation Malaysia. "Peruntukan RM2 Juta di bawah Program TUBE Lahirkan Usahawan Belia TVET." Accessed July 31, 2026. [SME Corporation Malaysia](#)
- SME Corporation Malaysia. "TUBE Berjaya Wujudkan 13,866 Peluang Pekerjaan dan RM154.38 Juta Nilai Jualan." Accessed July 31, 2026. [SME Corporation Malaysia](#)
- SME Corporation Malaysia. "TUBE Programme Generates Over 13,000 Jobs, RM154.38m in Sales." Accessed July 31, 2026. [SME Corporation Malaysia](#)
- United Nations. "Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)." Accessed July 31, 2026. [United Nations – CRPD](#)
- World Bank. "Disability Inclusion." 2022. [World Bank – Disability Inclusion](#)
- World Health Organization. "Disability and Health." Accessed July 31, 2026. [World Health Organization](#)
- Radio Televisyen Malaysia. "Penyeragaman Harga Diesel Dijangka Tingkat Produktiviti Nelayan." June 29, 2026. [RTM](#)
- Department of Statistics Malaysia and Ministry of Economy. *SDG Indicators, Terengganu 2024*. 2024. [Department of Statistics Malaysia](#)

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari

📍 A-1-10, Blok A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8,
46050 Petaling Jaya, Selangor.

✉️ secretariat@appgm-sdg.com

📘 <https://www.facebook.com/APPGMSDGMY>